

**Sveučilište u Zagrebu
Filozofski fakultet**

PROGRAM DOKTORSKOG STUDIJA IZ PSIHOLOGIJE

Odsjek za psihologiju, 2017.

1. UVOD

1. 1. Razlozi za pokretanje studija

Doktorski studij iz psihologije ustrojava se kao najviši stupanj obrazovanja psihologa iz područja psihologije, prema načelima bolonjskog procesa, te je zamišljen kao nastavak obrazovanja psihologa nakon završenog preddiplomskog i diplomskog studija psihologije, odnosno nakon završenog četverogodišnjeg studija psihologije studenata koji su studirali prema obrazovnim programima važećima do 2005/2006. godine. Doktorski studij psihologije otvoren je i za kandidate drugih struka.

Doktorski studij iz psihologije (Ph.D.) najviši je stupanj znanstvenog usavršavanja iz psihologije i osposobljava za najsloženije znanstveno-istraživačke i stručne poslove, samostalno bavljenje znanstvenim radom, te za akademsku karijeru.

Studij nije ograničen na neko određeno područje znanstvene psihologije, već uključuje njena različita temeljna i primijenjena područja kao što su: psihologijska metodologija, psihometrijska teorija i kvantitativne metode, kognitivna psihologija, neuroznanost, psihologija ličnosti, socijalna psihologija, psihologija obrazovanja, razvojna psihologija, klinička i savjetodavna psihologija, te psihologija rada i organizacijska psihologija. Osobit naglasak stavlja se na temeljito upoznavanje psihologijske znanstvene metodologije i problema psihologijskih mjerenja, te suvremenih spoznaja i istraživačkih paradigmi u pojedinim područjima. Detaljno upoznavanje aktualnih istraživanja u zemlji i svijetu, angažman ponajboljih domaćih znanstvenika u pojedinim područjima, te suradnja s najuglednijim znanstvenicima u svijetu čini doktorski studij iz psihologije usporedivim s drugim evropskim i američkim sveučilištima sličnoga općeg profila, te konkurentnim u odnosu na druge studije u regiji.

U realizaciji programa osobito se koristi intenzivan individualni mentorski rad koji je usmjeren na uže znanstveno područje interesa studenta. Seminarima i seminarskim radovima, individualnim konzultacijama, znanstvenim kružocima i drugim oblicima intenzivne razmjene znanja potiče se studente da prate aktualnu znanstvenu literaturu, te da spram nje zauzimaju kritični odnos. Poticanje studenata da intenzivno sudjeluju u istraživačkom radu, publiciraju znanstvene radove i izlažu ih, kako među kolegama u obliku znanstvenih kolokvija, tako i na domaćim i međunarodnim znanstvenim skupovima, osigurava uvođenje doktorskih studenata u svijet znanosti i priprema ih za kompetentno i konkurentno sudjelovanje u istraživačkom radu. Poseban naglasak ima istraživački rad koji je podloga doktorske disertacije i koji se odvija pod mentorstvom nastavnika, ali s velikim udjelom originalnog samostalnog rada.

1. 2. Dosadašnja iskustva i rezultati

Poslijediplomski studiji psihologije pokrenuti su na inicijativu Odsjeka za psihologiju Filozofskog fakulteta 1966. godine i to kao treći nastavni stupanj za područja socijalne psihologije, industrijske psihologije i kliničke psihologije. Prva generacija studenata poslijediplomskih studija upisana je školske godine 1966/67. i imala je 15 studenata. Prvim programom poslijediplomskih studija psihologije predviđeno je samo znanstveno usavršavanje diplomiranih psihologa, te je i studij organiziran kao magistarski studij. Međutim, vrlo se brzo ukazala potreba za specijalističkom izobrazbom psihologa u praksi, te su školske godine 1970/71. pokrenuti i poslijediplomski specijalistički studiji iz kliničke psihologije, industrijske psihologije i školske psihologije. Osamdesetih godina, program poslijediplomskih studija se značajno osuvremenjuje, širi se broj tema i kolegija, povećava se satnica na oko stotinjak sati semestralno, u nastavu se uključuju i nastavnici sa drugih

fakulteta i sveučilišta, a gostuju i prvi inozemni predavači. Poslijediplomska nastava u potpunosti prati evropske i svjetske trendove poslijediplomskog obrazovanja psihologa, te u nastavi svoje mjesto nalaze mnoge teme koje su u žarištu istraživačkog interesa psihologa u to vrijeme: npr. istraživanja stresa, istraživanja odnosa stava i ponašanja, istraživanja sposobnosti za simultano djelovanje i sl. Ove i druge suvremene teme predaju nastavnici Odsjeka za psihologiju, što dokazuje da su trendovi svjetske psihologije i Zagrebačke psihologijske škole išli paralelno. Do sada su na Odsjeku za psihologiju doktorirale 249, magistrirale 226, a specijalizirale 103 osobe.

Novim planom i programom poslijediplomskih studija psihologije iz 1996. godine uvodi se i trogodišnji doktorski studij, te jednogodišnji doktorski studij za magistre i magistre specijaliste psihologije, te na taj način Poslijediplomski studiji psihologije među prvima na zagrebačkom sveučilištu uvode i taj, konačan, oblik poslijediplomskog obrazovanja. Uvođenjem jednogodišnjeg dokorskog studija za magistre-specijaliste psihologije omogućen je nastavak znanstvenog obrazovanja i usavršavanja i kolegama koji se nisu prethodno znanstveno usavršavali, nego su završili neki od specijalističkih studija. Novim planom i programom proširene su do tada postojeće specijalizacije. Tako se uvodi specijalizacija iz školske i predškolske psihologije, te specijalizacija iz psihologije rada i organizacijske psihologije. Načela izrade novoga plana i programa u potpunosti su pratila slične programe najuglednijih inozemnih sveučilišta. U svakoj se generaciji upisuje oko petnaestak studenata na doktorski studij, te oko dvadesetak studenata na znanstveni magistarski studij. Poslijediplomski specijalistički studij iz kliničke psihologije i dalje prednjači po broju upisanih kandidata (petnaestak studenata). U desetogodišnjem razdoblju od 1996/98. godine do akreditacije novoga programa (2006), poslijediplomske studije psihologije upisalo je 227 studenata. Četvero ih je doktoriralo u sklopu dokorskog studija, 45 je doktoriralo izvan dokorskog studija (prema starom programu), a magistriralo ih je 38. Od ustroja novog sustava dokorskih studija prema bolonjskim načelima 2006/07. godine do danas, Doktorski studij iz psihologije upisalo je 109 studenata. 80 ih je doktoriralo u sklopu dokorskog studija, a 42 je doktoriralo prema jednogodišnjem programu namijenjenom onima koji su završili poslijediplomski magistarski studij prema starom programu

1. 3. Mobilnost studenata i nastavnika

Nastavnici Dokorskog studija iz psihologije okupljeni su u Vijeće Dokorskog studija psihologije koje ima 24 člana te 40 vanjskih suradnika. Na Dokorskom studiju psihologije kao nositelji kolegija, gosti predavači ili kao članovi povjerenstava za praćenje individualnog rada, ocjenu i obranudokorskih radova sudjeluju sveučilišni nastavnici sa drugih, domaćih i međunarodnih sveučilišta. Dokorski studij psihologije nerijetko ugošćuje i ugledne znanstvenike iz Europe i SAD-a. Oni gostuju kao predavači na pojedinim predmetima ili drže pozvana predavanja, radionice i seminare za studente i nastavnike.

Usporedivost programa Dokorskog studija psihologije na Odsjeku za psihologiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu s drugim sličnim dokorskim studijima u Europi i svijetu, ponajprije u SAD-u, omogućuje studentima prijenos ECTS bodova. Suradnja s inozemnim stručnjacima na zajedničkim istraživačkim projektima i programima otvara dodatnu mogućnost razmjene dokorskih studenata (odlazak hrvatskih studenata na studijske boravke u inozemstvo i primitak inozemnih studenata). Do sada je 8 naših studentica iskoristilo tu mogućnost. Omogućavanje stjecanja ECTS bodova na drugim studijima u obliku izbornih kolegija također osigurava pokretljivost studenata i suradnju s drugim dokorskim studijima. Do sada je u sklopu međusveučilišne razmjene studenata, izborne kolegije dokorskog programa psihologije odslušalo i položilo troje studenata sa Sveučilišta u Ljubljani te jedna

studentica sa Sveučilišta u Beogradu . Također, omogućeno je stjecanje dvojnog doktorata (*cototelle*) koji je upisala jedna studentica (dvojni doktorat: Sveučilište u zagrebu i Katoliško sveučilište u Leuvenu).

2. OPĆI INFORMACIJE I UVJETI IZVOĐENJA

2. 1. Naziv studija, te kojem znanstvenom području i polju i grani pripada

Naziv je studija *Doktorski studij iz psihologije*. Pripada znanstvenom području društvenih znanosti, polju psihologije.

2. 2. Nositelj studija i suradne ustanove koje sudjeluju u pokretanju i izvođenju dokorskog programa

Nositelj studija je Odsjek za psihologiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu. Voditeljica studija je prof. dr. sc. Darja Maslić Seršić.

1. U izvođenju predavačke i mentorske nastave programa sudjeluju i Odjel za psihologiju Sveučilišta u Zadru, Studijski centar socijalnog rada Pravnog fakulteta u Zagrebu, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet u Zagrebu, Učiteljski fakultet u Zagrebu, Institut za društvena istraživanja u Zagrebu. Istraživački program dokorskog studija odvija se i u suradnji s domaćim i inozemnim institucijama s čijim znanstvenicima istraživači Odsjeka za psihologiju surađuju na zajedničkim istraživačkim projektima i programima. To su: Medicinski fakultet u Zagrebu, KBC Rebro, Fakultet strojarstva i brodogradnje u Zagrebu, Filozofski fakultet u Osijeku, Department of Psychology of the KU Leuven, Belgium, Stockholm University (Division of Work and Organizational Psychology), Griffith University, Australia (School of Psychology), Moscow University (Faculty of Psychology) Russia, University of Maryland, SAD, University of Bergen, Norway, Corpus Christi College Station, Texas, SAD, Department of Psychology, University of Goteborg, Sweden, University of Utrecht (Department of Child and Adolescence Studies, Faculty of Social Sciences), The Netherlands, University of Florence, Italy, Humbolt University, Berlin, Germany, University of Ljubljana, Slovenia, Univerzitet u Bihaću, Bosna i Hercegovina, University of Trieste, Italy, Max-Planck Institute for Brain Research, Germany, Lives National Centre for Competence in Research, University of Lausanne, Switzerland, University of Notre Dame, SAD, te Harvard University, SAD, University of Bolzano, Italy, Goldsmith College, U.K., University College London, U.K., University of Texas at Austin, SAD, Univerzitet u Novom Sadu, Srbija, Univerzitet u Sarajevu, Bosna i Hercegovina, Univerzitet u Bihaću, Bosna i Hercegovina, University of Montana, SAD.

2. 3. Institucijska strategija razvoja doktorskih programa

Nositelj Dokorskog studija iz psihologije, Odsjek za psihologiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu, najstarija je i najveća obrazovno-istraživačka institucija iz psihologije u zemlji i jedna od najvećih u regiji. Intenzivna nastavna i istraživačka suradnja s drugim odsjecima za psihologiju u zemlji i inozemstvu osigurava kontinuirano poboljšavanje nastavnog procesa i nadogradnju obrazovno-istraživačkog programa. Odlazak domaćih nastavnika u inozemne istraživačke centre na kraće i dulje studijske i istraživačke boravke osigurava kontinuirano obrazovanje i usavršavanje nastavnika i istraživača koji su nositelji pojedinih kolegija i obrazovnih cjelina u doktorskom studiju. Četiri aktivna člana Odsjeka i jedan profesor emeritus dobitnici su Fulbrightove stipendije. Očekuje se i intenzivniji institucijski razvoj kroz razmjenu nastavnika, istraživača i doktorskih studenata u okviru nekoliko zajedničkih istraživačkih programa pod okriljem istraživačkog okvira ERA - FP-7, te Horizont 2020.

Opća strategija razvoja doktorskih programa počiva na uključivanju doktoranata u istraživačke projekte čiji su nositelji nastavnici dokorskog studija. Studenti dokorskog studija, u skladu s njihovim interesima, uključeni su u održavanje preddiplomske i diplomske nastave iz psihologije, kako bi stekli iskustvo prenošenja znanja iz područja ekspertnosti koju razvijaju tijekom svojeg dokorskog studija. Nadalje, program dokorskog studija predviđa niz aktivnosti koje se nadovezuju na ključni dio studiranja, istraživački rad doktoranada, kao što su objavljivanje znanstvenih radova, izlaganje dijelova vlastitih istraživanja, sudjelovanje na ljetnim školama i specijalističkim seminarima. Doktorski studij privlači najperspektivnije studente iz Hrvatske i susjednih zemalja, što je i buduća strategija studija. Doktorski studij psihologije u posljednjih pet godina upisalo je 8 studenata iz Bosne i Hercegovine, te jedna studentica iz Makedonije.

2. 4. Inovativnost dokorskog programa

Doktorski program slijedi načela sličnih dokorskog programa u svijetu, ali i uvažava specifičnosti hrvatskog konteksta, nudeći integraciju dva pristupa: s jedna strane program zadržava profil općeg istraživačkog obrazovanja u području psihologije, te ne nudi doktorski stupanj iz specifične grane psihologije, ali doktorandima omogućava da, u suradnji s mentorom, odabirom nastavnih modula i drugih sadržaja dokorskog studija kreiraju vlastiti obrazovno-istraživački program po kojem će studirati i na taj se način specijalizirati u pojedinom području. Suštinska specijalizacija studenta unutar određenog područja omogućena je individualnim istraživačkim programom, koji se izrađuje za svakog pojedinog studenta na temelju njegova istraživačkog interesa, konkretnog istraživačkog rada i očekivanih istraživačkih postignuća. Za očekivati je da će kadrovski i istraživački razvoj Odsjeka za psihologiju te suradnja s drugim evropskim istraživačkim i obrazovnim centrima, uz opći doktorski studij, otvoriti mogućnost da se uz njega ponudi i neki specijalizirani doktorski program ili manje specijalizirane cjeline.

2. 6. Kriteriji i postupak odabira polaznika

Doktorski studij psihologije mogu upisati diplomirani psiholozi/profesori psihologije koji su studij završili po starome „predbolonjskom“ programu, te psiholozi koji su završili diplomski studij psihologije (magistri struke), odnosno završili studij psihologije prema načelima bolonjskog procesa.

Doktorski studij mogu upisati i magistri psihologije i magistri specijalisti (mr. sc. i mr. spec.) i studenti koji su odslušali znanstveni ili specijalistički studij iz psihologije i položili sve propisane predmete, ali nisu obranili završni rad. Svaki ovakav slučaj se rješava

pojedinačno, na molbu studenta, a Vijeće Doktorskog studija će donijeti odluku o mogućim razlikovnim ispitima, kao i o ispitima i obvezama koje se mogu priznati u okviru doktorskog studija, ovisno o odslušanom poslijediplomskom programu obrazovanja.

Doktorski studij mogu upisati i magistri drugih struka, pri čemu upisuju najprije pripremnu godinu doktorskog studija, koja podrazumijeva polaganje razlikovnih ispita koje određuje posebno povjerenstvo Vijeća Doktorskog studija psihologije. Nakon uspješno završene pripreme godine i položenih propisanih ispita, ovi studenti ulaze u program doktorskog studija iz psihologije kao i drugi kandidati.

Svaki student pri prijavi na studij prilaže dvije obrazložene preporuke sveučilišnih nastavnika psihologije. Student prilikom upisa na studij treba priložiti svoj kratki profesionalni životopis (do 1800 znakova), detaljno obrazložiti motivaciju za doktorski studij (do 1800 znakova), ukratko izložiti istraživačke interese i okvirni istraživački plan rada (do 3600 znakova), priložiti suglasnost mentora o prihvaćanju kandidata, te eventualna dosadašnja znanstvena postignuća (znanstvene radove i sažetke konferencijskih priopćenja). Svi kandidati (osim magistara nepsiholoških struka koji se kandidiraju za upis pripreme godine) polažu i prijemni ispit, koji se sastoji od pisanja okvirnog nacrtu istraživanja iz područja užeg interesa kandidata. Ispit ocjenjuje povjerenstvo koje čine nastavnici Doktorskog studija. Na temelju ocjene procjenjuje se istraživačka zrelost kandidata. Kandidati drugih struka (ne-psiholozi), nakon položenih ispita pripreme godine, polažu prijemni ispit koji se također sastoji iz izrade nacrtu istraživanja.

Prije upisa u studij sa svakim se pristupnikom obavlja razgovor, koji je obvezni dio selekcijskog postupka. Cilj razgovora je procijeniti motivaciju i profesionalne interese kandidata.

Maksimalni broj polaznika po generaciji je 25. U slučaju većeg broja prijavljenih kandidata, odabrat će se 25 najuspješnijih.

2. 7. Kompetencije koje student stječe završetkom studija, mogućnosti nastavka znanstvenoistraživačkog rada, mogućnost postdoktorskog usavršavanja, te mogućnosti zapošljavanja u javnom i privatnom sektoru

Doktorski studij iz psihologije najviši je stupanj znanstvenog usavršavanja iz psihologije i osposobljava za najsloženije znanstveno-istraživačke i stručne poslove, samostalno bavljenje znanstvenim radom, te za akademsku karijeru. Po završetku studija, studenti će moći ravnopravno sudjelovati u interdisciplinarnim istraživačkim timovima, te istraživački promišljati, metodološki utemeljeno istražiti i informirano interpretirati svaki istraživački problem u kojem je potrebna ili poželjna psihološka ekspertiza.

Kvaliteta programa i sustav prenosivih ECTS bodova omogućava doktorima psihologije da svoje postdoktorsko obrazovanje nastave na bilo kojem europskom ili kojem drugom sveučilištu.

Dinamika zapošljavanja visokokvalificiranog kadra s najvišim stečenim akademskim stupnjem ovisi u dobroj mjeri o strategiji razvoja znanstvenog, ali i ne samo znanstvenog tržišta u Republici Hrvatskoj. Doktori znanosti iz psihologije mogu se zapošljavati u raznolikim istraživačkim institucijama, visokim učilištima i drugim obrazovnim institucijama, specijaliziranim institutima, na zahtjevnim poslovima u državnoj upravi i diplomatskoj službi, te na svim poslovima u privatnom i javnom sektoru u kojima postoji potreba za visokom razinom psihološke i metodološke ekspertize i znanstvene kompetencije. Kvaliteta završenog programa, te njegove stalne usporedbe sa sličnim programima u inozemstvu osiguravaju konkurentnost naših doktoranata i izvan granica Republike Hrvatske.

3. OPIS PROGRAMA

3. 1. Struktura i organizacija doktorskog programa.

Program doktorskog studija izvodi se u trajanju od 3 godine, odnosno 6 semestara. Rok završetka studija propisan je Pravilnikom o doktorskim studijima na Sveučilištu u Zagrebu i iznosi 8 godina od upisa na studij. Studenti drugih struka prije upisa u doktorski studij upisuju pripremnju godinu.

Za redovne studente sa završenim poslijediplomskim magisterijem znanosti iz psihologije studij može trajati kraće, ali ne manje od jedne godine, odnosno mogu se priznati dvije godine završenoga znanstvenog studija. Za redovite studente sa poslijediplomskim specijalističkim magisterijem, doktorski studij može također trajati kraće od tri godine, ovisno o programu kojeg su završili i drugim postignućima u znanstvenoistraživačkom radu. Takvi se slučajevi rješavaju individualno, te se po preporuci Vijeća Doktorskog studija određuju eventualni dodatni uvjeti za upis na doktorski studij.

Poslije isteka roka od osam godina doktorand može podnijeti molbu za nastavak studija. Vijeće doktorskoga studija na temelju podnesene molbe određuje uvjete za nastavak studija. U navedeno razdoblje od osam godina ne uračunava se vrijeme mirovanja obaveza iz opravdanog razloga (vrijeme trudnoće, porođiljni dopust do godine dana starosti djeteta, duža bolest, ostali opravdani i obrazloženi slučajevi).

3. 2. Popis obaveznih i izbornih predmeta i modula s brojem sati aktivne nastave potrebnim za njihovu izvedbu i brojem ECTS-bodova

Dva obavezna modula su: *Psihologijska metodologija* i *Psihometrijska teorija i kvantitativne metode*. Ostalih 8 modula pokrivaju glavna područja psihologije kao što su psihologija ličnosti, socijalna psihologija, neuroznanost, kognitivna psihologija, razvojna psihologija, psihologija obrazovanja, klinička i savjetodavna psihologija, psihologija rada.

Modul/Nositelji	Kolegiji/Nositelji	Sati	ECTS	Ukupno sati	Ukupno ECTS
Psihologijska metodologija (prof. dr. D. Ivanec)	Kvalitativna metodologija (prof. dr. D. Ajduković)	15	3	75	15
	Akcijska istraživanja (prof. dr. D. Ajduković)	15	3		
	Meta-analiza (doc. dr. Tena Vukasović Hlupić)	15	3		
	Složeni eksperimentalni nacrti i analize podataka (prof. dr. D. Ivanec)	15	3		
	Testiranje statističkih hipoteza (prof. dr. D. Ivanec)	15	3		
Psihometrijska teorija i kvantitativne metode (prof. dr. V. Buško)	Metodologija strukturalnog modeliranja (prof. dr. V. Buško)	20	4	95	19
	Longitudinalni i kauzalni modeli latentnih varijabli (prof. dr. V. Buško)	20	4		
	Faktorska analiza: konfirmatorni postupci (prof. dr. V. Buško)	20	4		

	Multivarijatne metode (prof. dr. D. Ljubotina)	20	4		
	Suvremeni pristupi u teoriji testova: modeli i aplikacije (prof. dr. D. Ljubotina)	15	3		
Kognitivna psihologija (doc. dr. A. Vranić)	Svijest, pažnja i pamćenje (doc. dr. A. Vranić)	10	3	30	9
	Viši kognitivni procesi (doc. dr. M. Tonković doc. dr. A. Vranić)	10	3		
	Suvremeni pristupi u istraživanju placebo učinka (prof. dr. D. Ivanec)	10	3		
Psihologija ličnosti (prof. dr. Denis Bratko)	Genetika i ličnost (prof. dr. D. Bratko)	10	3	40	12
	Ličnost i intelektualna kompetencija (prof. dr. D. Bratko)	10	3		
	Međukulturalna istraživanja ličnosti (dr. sc. I. Marušić, viša znan. sur.)	10	3		
	Ličnost i umjetnost (doc. dr. Ana Butković)	10	3		
Socijalna psihologija (prof. dr. D. Ajduković)	Kognitivna socijalna psihologija (prof. dr. Ž. Kamenov)	10	3	50	15
	Pristupi u istraživanjima bliskih odnosa (prof. dr. Ž. Kamenov)	10	3		
	Pojedinac i društvena promjena (prof. dr. D. Čorkalo Biruški)	10	3		
	Unutargrupna vezanost i nacionalizam (prof. dr. D. Čorkalo Biruški)	10	3		
	Socijalna rekonstrukcija zajednice (prof. dr. D. Ajduković)	10	3		
Psihologija obrazovanja (prof. dr. V. Vlahović-Štetić)	Istraživanja i razvoj vrednovanja u obrazovanju (dr. sc. Boris Jokić, znan. sur. dr. sc. Zrinka Ristić Dedić, znan. sur.)	10	3	30	9
	Kognitivni modeli učenja i obrazovanje (prof. dr. V. Vlahović-Štetić)	10	3		
	Suvremeni pristupi istraživanjima motivacije za učenje (doc. dr. N. Pavlin-Bernardić)	10	3		
Neuroznanost (prof. dr. M. Tadinac)	Neurotransmitterski sustavi (prof. dr. M. Tadinac)	10	3	40	12
	Funkcionalna organizacija mozga (prof. dr. M. Tadinac)	10	3		
	Evolucija živčanog sustava i ponašanja (prof. dr. M. Tadinac)	10	3		
	Endokrinologija ponašanja (doc. dr. I. Hromatko)	10	3		
Razvojna psihologija (prof. dr. G. Kuterovac Jagodić, prof. dr. G. Keresteš)	Metode istraživanja razvoja (prof. dr. G. Keresteš izv. prof. dr. Z. Galić doc. dr. I. Brković)	20	4	50	13
	Novije spoznaje iz psihologije djetinjstva i adolescencije (doc. dr. S. Šimleša)	10	3		
	Obitelj kao kontekst razvoja (prof. dr. G. Keresteš)	10	3		
	Razvojni rizici, otpornost i psihopatologija (prof. dr. G. Kuterovac Jagodić)	10	3		

Psihologija rada (prof. dr. Ž. Jerneić)	Predviđanje radnog ponašanja i radne uspješnosti (prof. dr. Ž. Jerneić)	10	3	30	9
	Ličnost i radno ponašanje (izv. prof. dr. Z. Galić)	10	3		
	Rad i mentalno zdravlje (prof. dr. D. Maslić Seršić)	10	3		
Klinička i zdravstvena psihologija (prof. dr. N. Jokić-Begić)	Integrativni pristup nastanku psihičkih poremećaja (prof. dr. N. Jokić-Begić)	10	3	30	9
	Suvremeni psihološki pristupi zdravlju i bolesti (doc. dr. A. Lauri Korajlija)	10	3		
	Specifičnosti metodologije u kliničkim istraživanjima (prof. dr. N. Jokić-Begić)	10	3		

3. 3. Obavezne i izborne aktivnosti (sudjelovanje na seminarima, konferencijama, okruglim stolovima i sl.) i kriteriji za njihovo izražavanje u ECTS bodovima

Okosnicu strukture nastavnog programa čine moduli, koji predstavljaju cjeline međusobno povezanih kolegija koji pripadaju određenom području i pružaju temeljiti i specijalizirani uvid u specifična znanja. Svaki modul sastoji se od najmanje tri kolegija, a nosi ukupno 9-12 ECTS bodova i izvodi se u opsegu od najmanje 30 sati različitih oblika nastave. S obzirom na razinu stupnja obrazovanja i zahtjeva koji su potrebni da bi se svladala visoko specijalizirana znanja ponuđenih kolegija, svi su kolegiji bodovno izjednačeni, te nose 3 (većina izbornih kolegija) ili 4 ECTS (visokospecijalizirani metodološki kolegiji, uglavnom obavezni). Ovo su ujedno kolegiji koji čine sržne sadržaje stjecanja generičkih i transfernih vještina doktorskih studenata.

Dva modula su obavezna (21 ECTS, 105 sati nastave), a između ostalih 8 ponuđenih modula student mora izabrati 2 (18-20 ECTS, 60-85 sati nastave). Kad pojedini modul nudi više od 3 kolegija, neki kolegiji mogu biti obavezni, a neki izborni, odnosno ako je modul obavezan, student ne mora upisati sve kolegije predviđene modulom, nego one koji su mu određeni individualnim programom dokorskog studija. Ukupno student nastavnim sadržajima stječe 39 ECTS bodova. Nastavnim je sadržajima moguće u studiju steći dodatnih do 5 % nastavnih ECTS (ukupno 9 ECTS) i to upisom pojedinih kolegija iz drugih modula, s drugih dokorskih studija u zemlji ili inozemstvu ili sa specijalističkih studija psihologije kada povjerenstvo za praćenje individualnog rada studenta procijeni da su ti sadržaji nužni za realizaciju specifičnog individualnog programa. Udio izbornih nastavnih sadržaja u studiju je 50 %.

Dva obavezna modula su: *Psihologijska metodologija i Psihometrijska teorija i kvantitativne metode*. Ostalih 8 modula pokrivaju glavna područja psihologije kao što su *psihologija ličnosti, socijalna psihologija, neuroznanost, kognitivna psihologija, razvojna psihologija, psihologija obrazovanja, klinička i savjetodavna psihologija, psihologija rada i organizacijska psihologija*.

Ukupan broj ECTS bodova koje student treba skupiti do završetka studija je 180. Od toga u obaveznim modulima treba skupiti 21 bod, a u izbornim modulima 18-20 ECTS. Ostatak bodova student skuplja izradom disertacije (45 ECTS), obaveznim bodovima koji se stječu na temelju pisanja seminarskih radova, polaganja ispita iz istraživačke metodologije, pisanja nacrtu istraživanja i obrane nacrtu istraživanja (24 ECTS), obaveznom konzultativnom nastavom (minimalno 9 ECTS u cijelom studiju), te obaveznim istraživačkim aktivnostima (minimalno 14 ECTS). Preostale bodove student prikuplja različitim znanstvenim, stručnim i nastavnim aktivnostima (između 43 i 51 ECTS).

Student uz prikupljene bodove od nastave i izrade disertacije može prikupiti ECTS na temelju sljedećih aktivnosti:

Aktivnost	Obvezno /izborno	ECTS
Napisati seminarski rad – pregledni rad o području iz kojeg je tema doktorata (do kraja II. semestra napisan kao za objavljivanje)	obvezno	6
Napisati seminar iz metodologije područja kojim se bavi radnja (do kraja III. semestra)	obvezno	5
Napisati nacrt istraživanja (do kraja IV. semestra)	obvezno	4
Izložiti nacrt istraživanja pred vršnjacima i obraniti ga pred povjerenstvom (do kraja IV. semestra)	obvezno	4
Priprema nacrta doktorskog istraživanja za Etičko povjerenstvo	obvezno	1
Položiti ispit iz znanstvene metodologije užeg područja istraživanja (doktorski ispit)	obvezno	5
Individualne konzultacije s mentorom/članovima povjerenstva	obvezno	5 sati = 1 ECTS, obvezna 3 ECTS po godini
Obvezna prezentacija istraživačkog rada pred doktorandima i nastavnicima	obvezno	minimalno 4
Objavljivanje znanstvenog rada	obvezno	minimalno 10
Izlaganje na konferenciji	obvezno	minimalno 5
Ukupno obveznih dodatnih ECTS		(53)
Izlagati na konferenciji	izborno	5 domaća/6 međunarodna
Samostalno objaviti znanstveni pregledni rad	izborno	10 (domaća), 12 (međunarodna recenzija)
Samostalno objaviti istraživački rad u časopisu/knjizi	izborno	14 (domaća), 16 (međunarodna recenzija)
Objaviti istraživački rad u koautorstvu u časopisu/knjizi	izborno	8 (domaći), 10 (međunarodna recenzija)
Prezentirati svoj istraživački rad na znanstvenom kružoku za članove Odsjeka i kolege sa studija	izborno	4
Održati javno predavanje na temu vezanu uz individualni program doktorskog studija	izborno	4
Sudjelovati u radu relevantne škole, kursa ili sl.	izborno	6-15 (5 dana minimum)
Pomoć u izvođenju nastave	izborno	sudjelovanjem u nastavi može se steći najmanje 2 (sudjelovanje u provedbi vježbi/seminara ili drugih oblika nastave), a najviše 4 ECTS u cijelom studiju (samostalno izvođenje npr. izbornog kolegija)
Izbor dodatnih kolegija s matičnih ili drugih studija	izborno	maksimalno 9 ECTS
Ukupno izbornih dodatnih ECTS		(62-80)

3. 4. Opis svakog predmeta i/ili modula

Modul: **PSIHOLOGIJSKA METODOLOGIJA**

Nositelj modula: prof. dr. sc. Dragutin Ivanec

Kolegij: **KVALITATIVNA METODOLOGIJA**

Nositelj kolegija: prof. dr. sc. Dean Ajduković

Sadržaj

Povijest i razvoj kvalitativnih istraživanja u psihologiji. Suprotstavljene paradigme u kvalitativnom pristupu: pozitivistička, postpozitivistička, konstruktivistička, kritička teorija. Proces kvalitativnog istraživanja: osvještavanje istraživača kao multikulturalnog subjekta, izbor teorijske paradigme, istraživačke strategije, metoda prikupljanja podataka i odabir analiza. Izrada nacrt kvalitativnog istraživanja. Osobitosti nestrukturiranog intervjua – ulaženje u kontekst, razumijevanje kulture, prezentacija istraživača, izbor sugovornika, stjecanje povjerenja, prikupljanje materijala. Glavni načini analiziranja kvalitativnih podataka. Studij slučaja – specifičnosti metodologije, prednosti i ograničenja, mogućnosti i nemogućnosti generaliziranja, izbor slučaja. Upravljanje podacima i analizama kvalitativnih podataka. Uporaba računala u kvalitativnom istraživanju. Etičke specifičnosti u kvalitativnom pristupu.

Cilj (razvijanje općih i specifičnih kompetencija)

Studenti će produbiti znanja iz kvalitativne istraživačke metodologije. Razvit će kritičan pristup u izboru kvalitativne metodologije. Moći će napraviti nacrt istraživanja koji se temelji na kvalitativnoj metodologiji i primijeniti odgovarajuće postupke.

Oblik nastave

15 sati nastave, od toga 10 sati predavanja i 5 sati vježbi s raspravom.

Obvezna literatura

- Mason, J. (1996). *Qualitative researching*. London: Sage.
- Silverman, D. (2001). *Interpreting qualitative data*. London: Sage.

Dodatna literatura

- Adler, P.A., & Adler, P. (1988). Observational techniques. In N.K. Denzin & Y.S. Lincoln (Eds.), *Collecting and interpreting qualitative materials* (pp. 79-109). London: Sage.
- Fontana, A., & Frey, J.H. (1998). Interviewing. The art of science. In N.K. Denzin & Y. S. Lincoln (Eds.), *Collecting and interpreting qualitative materials* (pp. 47-78). London: Sage.
- Guba, G.E., & Lincoln, Y.S. (1998). Competing paradigms in qualitative research. In N.K. Denzin & Y.S. Lincoln (Eds.), *The landscape of qualitative research* (pp. 195-220). London: Sage.
- Huberman, A.M., & Miles, M.B. (1998). Data management and analysis methods. In N.K. Denzin & Y.S. Lincoln (Eds.), *Collecting and interpreting qualitative materials* (pp. 179-210). London: Sage.
- Janesick, V.J. (1998). The dance of qualitative research design. In N.K. Denzin & Y.S. Lincoln (Eds.), *Strategies of qualitative inquiry* (pp. 35-55). London: Sage.
- Morse, J.M. (1998). Designing funded qualitative research. In N.K. Denzin & Y.S. Lincoln (Eds.), *Collecting and interpreting qualitative materials* (pp. 56-85). London: Sage.
- Richards, T.J., & Richards, L. (1998). Using computers in qualitative research. In N.K. Denzin & Y.S. Lincoln (Eds.), *Collecting and interpreting qualitative materials* (pp. 211-245). London: Sage.
- Stake, R.E. (1998). Case studies. In N.K. Denzin & Y.S. Lincoln (Eds.), *Collecting and interpreting qualitative materials* (pp. 86-109). London: Sage.

ECTS bodovi

3 boda.

Ispit

Pismena provjera znanja provodi se nakon odslušanog kolegija.

Način praćenja kvalitete

Program predmeta i njegova izvedba vrednovat će se putem anonimnih evaluacija studenata.

Modul: PSIHOLGIJSKA METODOLOGIJA

Nositelj modula: prof. dr. sc. Dragutin Ivanec.

Kolegij: AKCIJSKA ISTRAŽIVANJA

Nositelj kolegija: prof. dr. sc. Dean Ajduković

Sadržaj

Akcijsko istraživanje kao studija socijalne prakse koje uključuje sudionike kao istraživače s namjerom da se unaprijedi socijalna praksa. Akcijsko istraživanje kao skup metoda koje istodobno daju istraživačke spoznaje i vode do njima sukladnih promjena. Uvjeti da neko istraživanje bude akcijsko: (1) predmet istraživanja je socijalna praksa koja se može unaprijediti, (2) istraživanje napreduje u nizu spiralnih ciklusa planiranja, djelovanja, opažanja i reflektiranja, (3) nositelji socijalne prakse imaju aktivnu ulogu u istraživanju. Osobine akcijskog istraživanja: cikličnost, participativnost, integriranje kvalitativne i kvantitativne metode, kritička refleksivnost, osjetljivost na potrebe koje se otkrivaju tokom istraživanja, fleksibilnost, induktivnost. Postupci osiguranja valjanosti u akcijskom istraživanju. Koraci akcijskog istraživanja: ulazak u sustav, ugovaranje uloga, planiranje, akcija, završavanje, evaluacija i planiranje novog ciklusa. Primjeri dobrih akcijskih istraživanja u zajednici, ustanovama, privatnoj praksi.

Cilj (razvijanje općih i specifičnih kompetencija)

Studenti će upoznati pristup akcijskog istraživanja. Moći će procijeniti kad je akcijsko istraživanje prikladan pristup. Moći će planirati i provesti akcijsko istraživanje.

Oblik nastave

15 sati nastave od čega 6 sati predavanja i 9 sati rasprava i vježbi.

Obvezna literatura

- Kemmis, S., & McTaggart, R. (1988). *The action research planner*. Hgeelong: Deakin University.
- McNiff, J., & Whitehead, J. (2002). *Action research: Principles and practice*. London: Routledge.

Dodatna literatura

- Kirk, J., & Miller, M.L. (1986). *Reliability and validity in qualitative research*. Beverly Hills, Ca.: Sage.
- Oja, S.N., & Smulyan, L. (1989). *Collaborative action research: A developmental approach*. London: Falmer Press.
- www.scu.edu.au/schools/gcm/ar/

ECTS bodovi

3 boda.

Ispit

Provjera znanja provodi se tijekom ispunjavanja zadataka na vježbama i pisanim putem nakon odslušanog kolegija.

Način praćenja kvalitete

Program predmeta i njegova izvedba vrednovat će se putem anonimnih evaluacija studenata.

Modul: PSIHOLGIJSKA METODOLOGIJA

Nositelj modula: prof. dr. sc. Dragutin Ivanec

Kolegij: META-ANALIZA

Nositelj kolegija: doc. dr. sc. Tena Vukasović Hlupić

Sadržaj

Logički, istraživački i statistički temelji meta-analize. Klasični pregledni radovi – njihovi dometi i ograničenja. Značajke suvremenih empirijskih istraživanja: kumulativna i probabilistička narav istraživanja. Meta-analiza: razvitak meta-analitičkih postupaka. Postupci prikupljanja, uvjeti prikupljanja i kriteriji odabiranja pojedinačnih istraživanja za meta-analizu. Najčešći suvremeni metaanalitički postupci. Utvrđivanje homogenosti varijanci. Vrste meta-analize: model fiksnih učinaka i model slučajnih učinaka. Uvjeti valjanosti zaključaka sustavnog istraživanja (meta-analize).

Cilj (razvijanje općih i specifičnih kompetencija)

Studenti će se upoznati s temeljnom logikom meta-analize, s glavnim tehnikama i postupcima meta-analize te s mogućnostima interpretacije i generalizacije statističkih vrijednosti dobivenih meta-analizom.

Oblik nastave

15 sati nastave: 5 sati predavanja i 10 sati vježbi (prikazivanje meta-analitičkih postupaka na konkretnim primjerima).

Obvezna literatura

- Cooper, H.M. (1989). *Integrating research. A guide for literature reviews*. Newbury Park, London, New Delhi: SAGE Publications.
- Glass, G., McGaw, B., & Smith, M. (1981). *Meta-analysis in social research*. Beverly Hills, Ca: Sage.
- Oaks, M. (1986). *Statistical inference: A commentary for the social and behavioral sciences*. Chichester: John Wiley and Sons.

Dodatna literatura

- Cohen, J. (1988). *Statistical power analysis for the behavioral sciences*. Hillsdale, NJ: Lawrence Erlbaum.
- Cooper, H. M. (1998). *Synthesizing research: A guide for literature Reviews*. Beverly Hills, CA: Sage.
- Rosenthal, R. (1991). *Meta-analytic procedures for Social research*. Beverly Hills, CA: Sage.

ECTS bodovi

3 boda.

Ispit

Pismeni ispit.

Način praćenja kvalitete

Program predmeta i njegova izvedba vrednovat će se putem anonimnih evaluacija studenata.

Modul: PSIHOLGIJSKA METODOLOGIJA

Nositelj modula: prof. dr. sc. Dragutin Ivanec

Kolegij: SLOŽENI EKSPERIMENTALNI NACRTI I ANALIZE PODATAKA

Nositelj kolegija: prof. dr. sc. Dragutin Ivanec

Sadržaj

Temeljni uvjeti osiguranja valjanosti pri osmišljavanju i provedbi složenih faktorijalnih nacrtu istraživanja. Faktorijalni nacrti s više nezavisnih i jednom ili više zavisnih varijabli za nezavisne skupine i ponovljena mjerenja. Varijacije analize varijance u faktorijalnim nacrtima istraživanja. Primjena analize kovarijance kao čimbenika valjanog statističkog zaključivanja. Varijacije naknadnih testiranja razlika kod složenih faktorijalnih nacrtu istraživanja.

Cilj (razvijanje općih i specifičnih kompetencija)

Cilj je kolegija upoznati studente s eksperimentalnim nacrtima istraživanja koji su prilagođeni za ispitivanje složenih odnosa nezavisnih i zavisnih varijabli. Radi se o nacrtima koji kao završnu analizu koriste analizu varijance. Cilj je protumačiti logičku osnovu formalnih statističkih postupaka te interpretaciju dobivenih rezultata.

Oblik nastave

10 sati predavanja i 5 sati rasprave i vježbi s demonstracijom statističkih analiza konkretnih istraživačkih nacrtu.

Obvezna literatura

- Kirk, R.E. (2013). *Experimental design. Procedures for the Behavioral Sciences*. London: SAGE.
- Shadish, W.R., Cook, D.T., & Campbell, D.T. (2002). *Experimental and Quasi-experimental Design for Generalized Causal Inference*. Boston: Houghton Mifflin Company.
- Milas, G. (2005). *Istraživačke metode u psihologiji i drugim društvenim znanostima*. Jastrebarsko: Naklada Slap.
- Tabachnick, B.G., & Fidell, L.S. (2001, ili novije izdanje). *Using Multivariate Statistics* (4th Edition ili novije izdanje). Boston: Allyn and Bacon.
- Huitema, B.E. (2011). *The Analysis of Covariance and Alternatives. Statistical Methods for Experiments, Quasi-Experiments, and Single-Case Studies*. Hoboken, New Jersey: John Wiley & Sons, Inc.

Dodatna literatura

- Gamst, G., Meyers, L.S., & Guarino A.J. (2008). *Analysis of Variance Designs. A conceptual and Computational Approach with SPSS and SAS*. New York: Cambridge University Press.
- Winer, B.J. (1971). *Statistical principles in experimental designs*. New York: McGraw-Hill.
- Jaccard, J. (1998). *Interaction effects in factorial analysis of variance*. Series: Quantitative Applications in the Social Sciences. London: SAGE Publications.

ECTS bodovi

3 boda.

Ispit

Pismeni. Seminarski rad o općem metodološkom okviru složenih eksperimentalnih nacrtu. Praktični dio: prikaz složenog nacrtu istraživanja na konkretnom primjeru s provedenom statističkom analizom i interpretacijom rezultata.

Način praćenja kvalitete

Program predmeta i njegova izvedba vrednovat će se putem anonimnih evaluacija studenata.

Modul: PSIHOLGIJSKA METODOLOGIJA

Nositelj modula: prof. dr. sc. Dragutin Ivanec

Kolegij: TESTIRANJE STATISTIČKIH HIPOTEZA

Nositelj kolegija: prof. dr. sc. Dragutin Ivanec

Sadržaj

Logika testiranja statističke nul-hipoteze u istraživanjima u psihologiji. Nejasnoće i kontroverze. Testiranje nul-hipoteze i veličina učinka. Snaga statističkog testa i testiranje statističkih hipoteza. Jednosmjerno i dvosmjerno testiranje statističkih hipoteza – za i protiv. Samoizvlačenje.

Cilj (razvijanje općih i specifičnih kompetencija)

Cilj je kolegija upoznati studente s temeljnom logikom testiranja statističkih hipoteza te kontroverzama tog postupka. Studenti će moći obrazložiti odabir adekvatnog pokazatelja veličine učinka s obzirom na odabrani nacrt istraživanja. Studenti će biti upoznati s kategorijama statističke snage, te će moći samostalno procijeniti statističku snagu planiranog istraživanja. Moći će implementirati tehniku samoizvlačenja pri testiranju statističkih hipoteza.

Oblik nastave

U formi predavanja biti će izložene temeljne odrednice i dileme (polovica satnice), dok će ostala polovica sati biti utrošena na kritičku raspravu i demonstriranje na konkretnim problemima statističkih analiza.

Obvezna literatura

- Chow, S.L. (1996). *Statistical Significance. Rationale, Validity and Utility*. London: Sage Publication.
- Cohen, J. (1988). *Statistical Power Analysis for the Behavioral Sciences*. Hillsdale: Lawrence Erlbaum Associates, Publishers.
- Cumming, G. (2014). The New Statistics: Why and How. *Psychological Science*, 25(1) 7–29.
- Oakes, M. (1986). *Statistical Inference: A Commentary for the Social and Behavioral Sciences*. Chichester: John Wiley & Sons.
- Richardson, J.T.E. (2011). Eta squared and partial eta squared as measures of effect size in educational research. *Educational Research Review* 6, 135–147.
- Gigerenzer, G. (2004). Mindless statistics. *The Journal of Socio-Economics* 33, 587–606.

Dodatna literatura

- Everitt, B.S. (1996). *Making Sense of Statistics in Psychology*. Oxford: Oxford University Press.
- Aron, A. & Aron, E.A. (2002). *Statistics for Psychology*. London: Prentice Hall.
- Sedlmeier, P. (1999). *Improving statistical Reasoning. Theoretical Models and Practical Implications*. London: LEA.

ECTS bodovi

3 boda.

Ispit

Pismeni ispit.

Način praćenja kvalitete

Program predmeta i njegova izvedba vrednovat će se putem anonimnih evaluacija studenata.

Modul: PSIHOMETRIJSKA TEORIJA I KVANTITATIVNE METODE

Nositelj modula: prof. dr. sc. Vesna Buško

Kolegij: METODOLOGIJA STRUKTURALNOG MODELIRANJA

Nositelj kolegija: prof. dr. sc. Vesna Buško

Sadržaj

Opći metodološki okvir modeliranja latentnih varijabli; uloga teorije u modeliranju strukturalnim jednadžbama; logičke i statističke pretpostavke u osnovi strukturalnog modeliranja; problemi specifikacije ekvivalentnih modela; specifikacija izravno usporedivih (uklopljenih) modela; primjena klasične i moderne teorije testova u postupcima generiranja, specifikacije i provjere modela strukturalnih jednadžbi; pravi rezultat kao latentna varijabla; modeli paralelnih, tau-ekvivalentnih i kongeneričkih testova; identifikacija i provjerljivost modela; testiranje specifičnih hipoteza: testiranje stabilnosti/invarijantnosti strukturalnih parametara.

Cilj (razvijanje općih i specifičnih kompetencija)

Očekuje se da nakon odslušanog kolegija polaznici (a) razumiju povezanost koncepata i pretpostavki klasične i moderne psihometrijske teorije i modela strukturalnih jednadžbi, (b) poznaju mogućnosti i ograničenja metodologije strukturalnog modeliranja u testiranju konkretnih istraživačkih hipoteza.

Oblik nastave

Sadržaj kolegija bit će obrađen kroz 10 sati predavanja i 10 sati vježbi koje će uključivati demonstracije primjene metodologije strukturalnog modeliranja na konkretnim istraživačkim problemima, upoznavanje sa softwareom, samostalno formuliranje i testiranje strukturalnih modela na empirijskim (ili simuliranim) podacima.

Obvezna literatura

- Hayduk, L.A. (1996). *LISREL: Issues, debates, and strategies*. Baltimore: Johns Hopkins.
- Mulaik, S. (2001). Objectivity and other metaphors of structural equation modeling. In R. Cudeck, S. du Toit & D. Sorbom (Eds.), *Structural Equation Modeling: Present and Future* (pp. 59-78). Lincolnwood: Scientific Software International, Inc.
- Pedhazur, E.J., & Schmelkin, L.P. (1991). *Measurement, design, analysis: An integrated approach* (Chapter 24: Structural Equation Modeling). Hillsdale NJ: LEA.
- Saris, W.E. (1999). Structural Equation Modeling. In H.J. Ader & G.J. Mellenbergh (Eds.), *Research methodology in the social, behavioral and life sciences*. London: Sage.

Dodatna literatura

- Bollen, K.A., & Long, J.S. (1993). *Testing structural equation models*. Newbury Park: Sage.
- Cudeck, R., du Toit, S., & Sorbom, D. (Eds.) (2001). *Structural Equation Modeling: Present and Future*. Lincolnwood: Scientific Software International, Inc.
- Eid, M. (2000). A multitrait-multimethod model with minimal assumptions. *Psychometrika*, 65, 241-261.
- Marcoulides, G.A., & Schumacker, R.E. (2001). *New development and techniques in structural equation modeling*. London: LEA.
- Schumacker, R.E., & Marcoulides, G.A. (1998). *Interaction and nonlinear effects in structural equation modeling*. London: LEA.

ECTS bodovi

4 boda.

Ispit

Pismeni i/ili usmeni ispit.

Način praćenja kvalitete

Program predmeta i njegova izvedba vrednovat će se putem anonimnih evaluacija studenata.

Modul: PSIHOMETRIJSKA TEORIJA I KVANTITATIVNE METODE

Nositelj modula: prof. dr. sc. Vesna Buško

Kolegij: LONGITUDINALNI I KAUZALNI MODELI LATENTNIH VARIJABLI

Nositelj kolegija: prof. dr. sc. Vesna Buško

Sadržaj

Teorijske osnove kauzalnog modeliranja s latentnim varijablama; arbitrarna priroda latentnih varijabli; kauzalno zaključivanje u okviru modela latentnih varijabli; Načini analize promjena; modeliranje intraindividualnih razlika uz pomoć analiza latentnih varijabli; teorija latentnih stanja i crta; modeliranje latentnih promjena; promjene u vrijednostima pravih rezultata kao latentne varijable. Kauzalni regresijski modeli; identifikacija i procjene individualnih i prosječnih kauzalnih efekata; Modeli paralelnih (sinkronih) i cross-lagged efekata; eksplicitno modeliranje nemjerenih latentnih varijabli.

Cilj (razvijanje općih i specifičnih kompetencija)

Upoznati paradigme i racionalu u osnovi upotrebe latentnih varijabli u analizama promjena i procjene kauzalnih efekata; usvojiti postupke provjere hipoteza o prirodi, izvorima i korelatima promjena primjenom različitih vrsta longitudinalnih modela latentnih varijabli.

Oblik nastave

Sadržaj kolegija bit će obrađen kroz predavanja i vježbe, uključujući prezentacije primjera testiranja modela na empirijskim podacima, rasprave rezultata primjene te demonstracije upotrebe programskog paketa.

Obvezna literatura

- Asher, H.B. (1983). *Causal modeling*. Series: Quantitative applications in the social sciences. Beverly Hills: Sage.
- Finkel, S.A. (1995). *Causal analysis with panel data*. Series: Quantitative applications in the social sciences. Beverly Hills: Sage.
- Menard, S. (2002). *Longitudinal research*. Series: Quantitative applications in the social sciences. Beverly Hills: Sage.
- Moskowitz, D.S., & Hershberger, S.L. (2002). *Modeling intraindividual variability with repeated measures data*. London: LEA, Inc.

Dodatna literatura

- Cudeck, R., du Toit, S., & Sorbom, D. (Eds.) (2001). *Structural Equation Modeling: Present and Future*. Lincolnwood: Scientific Software International, Inc.
- Davis, J.A. (1985). *The logic of causal order*. Series: Quantitative applications in the social sciences. Beverly Hills: Sage.
- Hayduk, L.A. (1996). *LISREL: Issues, debates, and strategies*. Baltimore: Johns Hopkins.
- Steyer, R. (2005). Analyzing individual and average causal effects via structural equation models. *Methodology*, 1(1), 39-54.
- Steyer, R., Schmitt, M.J., & Eid, M. (1999). Latent state-trait theory and research in personality and individual differences. *European Journal of Personality*, 13, 389-408.

ECTS bodovi

4 boda.

Ispit

Pismeni i/ili usmeni ispit.

Način praćenja kvalitete

Program predmeta i njegova izvedba vrednovat će se putem anonimnih evaluacija studenata.

Modul: PSIHOMETRIJSKA TEORIJA I KVANTITATIVNE METODE

Nositelj modula: prof. dr. sc. Vesna Buško

Kolegij: FAKTORSKA ANALIZA: KONFIRMATORNI POSTUPCI

Nositelj kolegija: prof. dr. sc. Vesna Buško

Sadržaj

Temeljne strategije, modeli, metode, ciljevi FA; opći faktorsko-analitički model i kondenzacija varijance; glavni problemi EFA; specifičnosti u provedbi, ishodima i mogućnostima primjene konfirmatornih u usporedbi s eksploratornim FA postupcima. Konfirmatorna faktorska analiza (CFA): teorijska priroda latentnih varijabli; specifikacija i identifikacija konfirmatornih faktorsko-analitičkih modela, logički i statistički preduvjeti; testiranje i usporedba alternativnih modela, respecifikacija; modeliranje latentnih varijabli u validaciji konstrukta, testiranje invarijantnosti faktora i faktorskih solucija; specijalni tipovi konfirmatornih modela; psihometrijski modeli i CFA.

Cilj (razvijanje općih i specifičnih kompetencija)

Razumjeti smisao, racionalu i specifičnosti konfirmatornih u odnosu na eksploratorne faktorsko-analitičke postupke; usvojiti vještine potrebne za provedbu odgovarajućih postupaka i interpretaciju rezultata testiranja pojedinih vrsta konfirmatornih modela.

Oblik nastave

Sadržaj kolegija bio bi obrađen kroz 10 sati predavanja i 10 sati vježbi koje će uključivati demonstracije primjene software-a te samostalno formuliranje i testiranje pojedinih tipova konfirmatornih faktorsko-analitičkih modela na empirijskim (ili simuliranim) podacima.

Obvezna literatura

- Dunteman, G.H. (1989). *Principal component analysis*. Series: Quantitative applications in the social sciences. Beverly Hills: Sage.
- Kim, J.O., & Mueller, C.W. (1978). *Factor analysis: Statistical methods and practical issues*. Series: Quantitative applications in the social sciences. Beverly Hills: Sage.
- Long, J.S. (1987). *Confirmatory factor analysis*. Series: Quantitative applications in the social sciences. Beverly Hills: Sage.
- Nunnally, J.C., & Bernstein, I. H. (1994). *Psychometric theory*. New York: McGraw-Hill.
- Pedhazur, E.J., & Schmelkin, L.P. (1991). *Measurement, design, analysis: An integrated approach* (Chapter 23: Confirmatory factor analysis). Hillsdale NJ: LEA.

Dodatna literatura

- Cudeck, R., du Toit, S., & Sorbom, D. (Eds.) (2001). *Structural Equation Modeling: Present and Future*. Lincolnwood: Scientific Software International, Inc.
- Eid, M., & Diener, E. (2005). *Handbook of Multimethod Measurement in Psychology*. Washington: American Psychological Association.
- Eid, M., Lischetzke, T., Nussbeck, F.W., & Trierweiler, L.I. (2003). Separating trait effects from trait-specific method effects in multitrait-multimethod models: A multiple indicators CTC(M-1) model. *Psychological Methods*, 8(1), 38-60.

ECTS bodovi

4 boda.

Ispit

Pismeni i/ili usmeni ispit.

Način praćenja kvalitete

Program predmeta i njegova izvedba vrednovat će se putem anonimnih evaluacija studenata.

Modul: PSIHOMETRIJSKA TEORIJA I KVANTITATIVNE METODE

Nositelj modula: prof. dr. sc. Vesna Buško

Kolegij: MULTIVARIJATNE METODE

Nositelj kolegija: prof. dr. sc. Damir Ljubotina

Sadržaj

Sadržaj kolegija obuhvaća proučavanje specifičnih problema u primjeni pojedinih metoda za multivarijatnu analizu podataka prikupljenih u okviru transverzalnih ili longitudinalnih istraživačkih nacrta. Ovisno o interesima, potrebama i predznanju studenata program će biti usmjeren na temeljitu obradu manjeg broja multivarijatnih postupaka (1-3) ili na analizu posebnih modaliteta, specijalnih primjena odnosno interpretacijskih ili statističkih problema u vezi s pojedinim metodama. Primjenjivost pojedinih multivarijatnih postupaka u odgovoru na specifične istraživačke probleme; Konceptualna i metodološka pitanja vezana uz primjenu različitih multivarijatnih tehnika. Program potencijalno uključuje neke od postojećih metoda primarno usmjerenih na analize međuzavisnosti unutar i između skupova varijabli, primjerice, različite metode eksploratornih faktorsko-analitičkih postupaka; različiti modaliteti višestrukih regresijskih analiza, kanonička korelacijska i diskriminacijska analiza, multidimenzionalno skaliranje.

Cilj (razvijanje općih i specifičnih kompetencija)

Studenti će steći temeljitiji uvid u specifičnosti, prednosti i ograničenja pojedinih multivarijatnih postupaka za analizu podataka. Očekuje se da će usvojena znanja pridonijeti većoj kritičnosti u provedbi i interpretaciji rezultata dobivenih primjenom različitih multivarijatnih metoda, te u ocjeni prikladnosti provedenih postupaka u istraživanjima drugih autora.

Oblik nastave

Sadržaj kolegija obradit će se kroz predavanja i vježbe, uključujući prikaze empirijskih primjera provedbe i interpretacije rezultata primjene odabranih multivarijatnih postupaka, rasprave o konceptualnim i metodološkim problemima u primjeni ovih tehnika te demonstracije upotrebe programskog paketa.

Obvezna literatura

- Grimm, L.G., & Yarnold, P.R. (Eds.) (1995). *Reading and Understanding Multivariate Statistics*. Washington: American Psychological Association.
- Hair, J.F., Anderson, R.L., Tatham, R.E., & Black, W. (1998). *Multivariate data analysis*. London: Prentice-Hall.
- Jaccard, J., et.al. (2002). *Interaction effects in multiple regression*. London: Sage.
- Tabachnick, B., & Fidell, L.S. (2000). *Using multivariate statistics*. Addison Wesley.

Dodatna literatura

- Gill, J. (2001). *Generalized linear models: A unified approach*. London: Sage.
- Kruskal, J.B., & Wish, M. (1978). *Multidimensional scaling*. London: Sage.
- Loehlin, (1998). *Latent variable models: An introduction to factor, path, and structural analysis*. London: LEA.
- Steyer, R. (2003). *Wahrscheinlichkeit und Regression*. Berlin: Springer-Verlag.

ECTS bodovi

4 boda.

Ispit

Pismeni i/ili usmeni ispit.

Način praćenja kvalitete

Program predmeta i njegova izvedba vrednovat će se putem anonimnih evaluacija studenata.

Modul: PSIHOMETRIJSKA TEORIJA I KVANTITATIVNE METODE

Nositelj modula: prof. dr. sc. Vesna Buško

Kolegij: SUVREMENI PRISTUPI U TEORIJI TESTOVA: MODELI I APLIKACIJE

Nositelj kolegija: prof. dr. sc. Damir Ljubotina

Sadržaj

Pregled klasičnih i modernih konceptualizacija unutar teorije testova. Različite paradigme određenja predmeta mjerenja i dimenzionalnosti mjerenja. Različiti teorijski pristupi određenju i provjeri valjanosti. Različiti teorijski pristupi određenju i provjeri pouzdanosti i pogreške mjerenja. Osnovne postavke teorije generalizibilnosti.

Teorija odgovora na zadatke (IRT): Osnovne pretpostavke i modeli. Karakteristična funkcija zadatka i testa. Procjene parametara zadataka i individualnih rezultata. Koncept informacije i pogreške mjerenja. Analiza zadataka i provjera prikladnosti modela. Mogućnosti primjene IRT-a. Izrada i razvoj testa. Usporedba teorije odgovora na zadatke i klasične teorije testova. Kompjutersko adaptivno testiranje (CAT).

Cilj (razvijanje općih i specifičnih kompetencija)

Upoznati polaznike sa suvremenim konceptima i modelima unutar teorije testova. Osposobiti polaznike za kritičko promišljanje pri izboru modela primjerenog specifičnom problemu mjerenja. Upoznati polaznike s novim tehnologijama u području psihodijagnostike i psihologijskog mjerenja.

Oblik nastave

Teorijski sadržaji bit će obrađeni kroz predavanja uz uporabu suvremene tehnologije (12 sati). Demonstracija računalne i on-line primjene suvremenih modela u teoriji testova izvodit će se u obliku vježbi na računalima (2 sata), dok će sinteza i evaluacija klasičnih pristupa u teoriji testova biti obrađena kroz grupnu diskusiju (1 sat).

Obvezna literatura

- Hambleton, R.K., & Slater, S.C. (1997). Item Response Theory Models and Testing Practices: Current International Status and Future Directions. *European Journal of Psychological Assessment*, 13(1), 21-28.
- Hambleton, R.K. (1994). Item Response Theory: A broad psychometric framework for measurement advances. *Psicothema*, 6(3), 535-556.
- Hambleton, R.K., Swaminathan, H., & Roges, H.J. (1991). *Fundamentals of Item Response Theory*. Newbury Park: Sage Publications.
- Van der Linden, W.J., & Glass, C.A.W. (2000). *Computerized Adaptive Testing: Theory and Practice*. Psychological Assessment Corporation.

Dodatna literatura

- Crocker, L., & Algina, J. (1986). *Introduction to Classical and Modern Test Theory*. Fort Worth: Harcourt Brace Jovanovic.
- Embretson, S.E., & Reise, S.P. (2000). *Item Response Theory for Psychologists*. London: Lawrence Erlbaum Associates.
- Ljubotina, D. (2000). *Usporedba psihometrijskih karakteristika kompozitnih testova konstruiranih u kontekstu klasične teorije i teorije odgovora na zadatke*. Doktorska disertacija. Zagreb: Odsjek za psihologiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu.
- McDonald, R.P. (1999). *Test Theory*. Mahwah-NewYearsy-London: Lawrence Erlbaum Associates Publishers.

ECTS bodovi

3 boda.

Ispit

Pismeni ispit.

Način praćenja kvalitete

Program predmeta i njegova izvedba vrednovat će se putem anonimnih evaluacija studenata.

Modul: KOGNITIVNA PSIHOLOGIJA
Nositelj modula: doc. dr. sc. Andrea Vranić

Kolegij: SVIJEST, PAŽNJA I PAMĆENJE
Nositelj kolegija: doc. dr. sc. Andrea Vranić

Sadržaj

Kolegij daje pregled novijih istraživanja iz područja pažnje i pamćenja, s naglaskom na modele osnaživanja sposobnosti. Naglasak je na teorijskoj povezanosti/odvojitosti procesa pažnje i svijesti te mogućnosti eksperimentalne manipulacije razina ovih procesa u istraživanjima pamćenja. Izloženi su noviji modeli osnaživanja pamćenja i prikazana njihova empirijska podloga. Teme su: podjela razina svjesnosti; različite razine svjesnosti i pamćenje; međusobna odvojivost sustava pamćenja; uloga pažnje u pamćenju; odnos prostorne/temporalne pažnje i kapaciteta pamćenja; pažnja, dob i učinkovitost pamćenja.

Cilj (razvijanje općih i specifičnih kompetencija)

Cilj je kolegija upoznati studente s empirijskim i teorijskim osnovama povezanosti svijesti i pažnje, prvenstveno u području pamćenja. Studenti će biti upoznati s ograničenjima i mogućnosti osnaživanja kognitivnih sposobnosti povezanih s procesom pažnje i pamćenja te uvidjeti povezanost različitih dimenzija pažnje i ishoda procesa pamćenja.

Oblik nastave

Predavanja će obuhvatiti aktualne istraživačke trendove u ovom području (otprilike 5 sati), dok će teorijski i metodološki aspekti istraživanja biti obrađeni kroz studentske prezentacije i demonstracije (otprilike 5 sati).

Obvezna literatura

- Baddeley, A. (1998). *Human memory: Theory and practice*. Oxford: University Press.
- Baars, B.J., & Gage, N.M. (2010). *Cognition, Brain and Consciousness: Introduction to Cognitive Neuroscience*, Oxford, UK: Academic Press.
- Craik, F.I., & Salthouse, T.A. (Eds.) (2000). *The handbook of aging and cognition*. NJ: Erlbaum.
- Monsell, S., & Driver, J. (Eds.) (2000). *Control of Cognitive Processes: Attention and Performance XVIII*. Cambridge, MA: MIT Press.

Dodatna literatura

- Umiltà, C. (Ed.) (1994). *Conscious and Nonconscious Information Processing: Attention and Performance XV*. Cambridge, MA: MIT Press.

ECTS bodovi

3 boda.

Ispit

Pismeni ispit.

Način praćenja kvalitete

Program predmeta i njegova izvedba vrednovat će se putem anonimnih evaluacija studenata.

Modul: KOGNITIVNA PSIHOLOGIJA

Nositelj modula: doc. dr. sc. Andrea Vranić

Kolegij: VIŠI KOGNITIVNI PROCESI

Nositelj kolegija: doc. dr. sc. Mirjana Tonković, doc.dr. sc. Andrea Vranić

Sadržaj

Teorijski pristupi proučavanja mišljenja. Odnos pamćenja, znanja i mišljenja. Metakognicija. Koncepti i kategorizacija, teorije konceptualne reprezentacije. Odnos jezika i mišljenja - lingvistička relativnost i lingvistički determinizam. Donošenje odluka i razumijevanje vjerojatnosti. Rješavanje problema – algoritmi i heuristici, važnost reprezentacije problema, kreativnost. Ekspertnost i utjecaj ekspertnosti na mišljenje.

Cilj (razvijanje općih i specifičnih kompetencija)

Cilj je kolegija produbljivanje znanja iz područja psihologije jezikaorganizacije znanja, mišljenja, donošenja odluka i rješavanja problema. Studenti će biti upoznati s empirijskim i teorijskim osnovama u ovim područjima te suvremenim metodama i istraživanjima. Naglasak će biti na eksperimentalnim istraživačkim nacrtima te će studenti nakon odlsušanog kolegija moći samostalno osmisliti i provesti istraživanje u ovom području.

Oblik nastave

Gradivo će se obraditi kroz kombinaciju predavanja, studentskih prezentacija, rasprava i individualnih konzultacija.

Obvezna literatura

- Minda, J. P. (2015). *The Psychology of Thinking: Reasoning, Decision-Making and Problem-Solving*. London: Sage.
- Sternberg, R. J. (Ed.) (2006). *Thinking and Problem-Solving*. Handbook of perception and cognition. San Diego: Academic Press.

Dodatna literatura

- Holyoak, K.J., & Morrison, R.G. (2012). *Thinking and reasoning: A reader's guide*. In K.J. Holyoak & R.G. Morrison (Eds.), *Oxford Handbook of Thinking and Reasoning*. New York: Oxford University Press.
- Kahneman, D. (2011). *Thinking, Fast and Slow*. New York: Farrar, Straus and Giroux..

ECTS bodovi

3 boda.

Ispit

Pismeni ispit.

Način praćenja kvalitete

Program predmeta i njegova izvedba vrednovat će se putem anonimnih evaluacija studenata.

Modul: KOGNITIVNA PSIHOLOGIJA

Nositelj modula: doc. dr. sc. Andrea Vranić

Kolegij: SUVREMENI PRISTUPI U ISTRAŽIVANJIMA PLACEBO UČINKA

Nositelj kolegija: prof. dr. sc. Dragutin Ivanec

Sadržaj

Deskripcija i učestalost placebo učinka. Placebo učinak u kliničkim i istraživačkim uvjetima. Pozitivni i negativni placebo učinci kod osjeta boli, nekih bolesti i psihičkih poremećaja. Uloga individualnih razlika u pojavi placebo učinka. Uloga učenja, očekivanja i specifične motivacije kod placebo učinka. Biološke osnove placebo učinka. Metodološki aspekti istraživanja placebo učinka.

Cilj (razvijanje općih i specifičnih kompetencija)

Studenti će moći objasniti fenomen placebo učinka u različitim područjima zdravlja, a posebno u području percepcije boli. Moći će objasniti i potencijalne mehanizme placebo učinka. Moći će prepoznati varijacije i uvjete pojave placebo učinka. Studenti će poznavati metodologiju istraživanja placebo učinka. Studenti će moći kritički vrednovati je li neki učinak placebo stvaran ili ne. Studenti će moći samostalno provoditi istraživanja gdje se istražuje placebo učinak ili ga pak treba kontrolirati.

Oblik nastave

Nastava će se izvoditi kroz predavanja i samostalni rad studenata

Obvezna literatura

- Colloca, L., Flaten M.A., and Meissner, K. (eds.) (2013). *Placebo and Pain. From Bench to Bedside*. Elsevier: Amsterdam.
- Harrington, A. (1997). *The placebo effect: an interdisciplinary exploration*. Cambridge: Harvard University Press.
- Guess, H.A., Kleinman, A., Kusek, J.W., & Engel, L.W. (2002). *The science of the placebo: toward an interdisciplinary research agenda*. London: BMJ Books.
- Stewart-Williams S., & Podd, J. (2004). The Placebo Effect: Dissolving the Expectancy Versus Conditioning Debate. *Psychological Bulletin*, 130(2), 324-340.
- Price, D.D., Finniss D.G., & Benedetti, F. (2008). A Comprehensive Review of the Placebo Effect: Recent Advances and Current Thought. *Annual Review of Psychology* 59, 565–590.
- Benedetti, F. (2008). Mechanisms of Placebo and Placebo-Related Effects Across Diseases and Treatments. *Annual Review of Pharmacology and Toxicology*, 48, 33–60.

Dodatna literatura

- Buhle, J.T., Stevens, B.L., Friedman, J.J., & Wager, T.D. (2012). Distraction and Placebo: Two separate Routes to Pain Control. *Psychological Science* 23(3), 246-253.
- Vase, L., Petersen, G.L., Riley III, J.L., & Price, D. (2009). Factors contributing to large analgesic effect in placebo mechanism studies conducted between 2002 and 2007. *Pain*, 145, 36-44.
- Geuter, S., Eippert, F., Attar, C.H., & Büchel, C. (2013). Cortical and subcortical responses to high and low effective placebo treatments. *NeuroImage*, 67, 227-236.
- Stein, N., Sprenger, C., Scholz, J., Weich, K., & Bingel, U. (2012). White matter integrity of the descending pain modulatory system is associated with interindividual differences in placebo analgesia. *Pain*, 153, 2210-2217.
- Atlas, L.Y., Whittington, R.A., Lindquist, M.A., Wielgosz, J., Sonty, N., & Wager, T.D. (2012). Dissociable influences of opiates and expectations on pain. *The Journal of Neuroscience*, 32(23), 8053-8064.

ECTS bodovi

3 boda.

Ispit

Pismeni ispit.

Način praćenja kvalitete

Program predmeta i njegova izvedba vrednovat će se putem anonimnih evaluacija studenata.

Modul: PSIHLOGIJA LIČNOSTI

Nositelj modula: prof. dr. sc. Denis Bratko

Kolegij: GENETIKA I LIČNOST

Nositelj kolegija: prof. dr. sc. Denis Bratko

Sadržaj

Molekularna biologija i psihologija ličnosti. Ličnost kao fenotip. Teorijski modeli korišteni u bihevioralno-genetičkim istraživanjima ličnosti. Mehanizam utjecaja gena na ličnost. Lokusi za kvantitativno distribuirane karakteristike - QTL. Genetički markeri i ponašanje; apoE i Alzheimerova bolest; DRD4 i traženje novosti; 5-HTT i neuroticizam-anksioznost; Interakcija genotipa i okoline; MAOA i razvoj zlostavljanja djece. Kvantitativna genetika i psihologija ličnosti. Genetske i individualne razlike. Kako procijeniti genetske i okolinske efekte. Metode analize podataka u kvantitativno-genetičkim istraživanjima; Intraklasna nasuprot interklasnoj korelaciji; Univarijatna i multivarijatna bihevioralno-genetička analiza; Longitudinalna bihevioralno-genetička analiza; Metoda slaganja modela i bihevioralno-genetička istraživanja. Rezultati kvantitativno-genetičkih istraživanja; Heritabilnost bazičnih dimenzija ličnosti; Okolinski doprinos individualnim razlikama. Multivarijatna bihevioralno-genetička istraživanja ličnosti. Genetski i okolinski doprinos kontinuitetu odnosno promjenama ličnosti.

Cilj (razvijanje općih i specifičnih kompetencija)

Cilj kolegija je upoznati studente sa suvremenim metodama koje se koriste u području genetike ponašanja, kao i s rezultatima bihevioralno-genetičkih istraživanja u području psihologije ličnosti. Nakon odslušanog kolegija studenti će moći pratiti literaturu iz područja *Genetike ponašanja*, te razumjeti složenu istraživačku metodologiju koja se koristi u navedenom području. Pored toga, nakon odslušanog kolegija studenti će biti sposobni planirati, organizirati i samostalno provoditi istraživanja u području.

Oblik nastave

Nastava će se provoditi kroz predavanja i studentske prezentacije, s tim da će svakom obliku nastave biti posvećeno otprilike pola satnice (ukupno 10 sati). Predavanja će se koristiti za obrađivanje teorijskih sadržaja, a studentske prezentacije za izlaganje aktualnih istraživanja u području.

Obvezna literatura

- Caspi, et al. (2003). Influence of Life Stress on Depression: Moderation by a Polymorphism in the 5-Htt Gene. *Science*, 301, 386-89.
- Caspi, A., McClay, J., Moffit, T.E., Mill, J., Martin, Craig, J.W., Taylor, A., & Poulton, R. (2002). Role of the Genotype in the Cycle of Violence in Maltreated Children. *Science*, 297, 2.
- Plomin, R., DeFries, J.C., Craig, I., & McGuffin, P. (Eds.) (2003). *Behavioral Genetics in the Postgenomic Era*. Washington, D.C.: APA.
- Plomin, R., DeFries, J.C., McClearn, G.E., & McGuffin (2001). *Behavioral Genetics* (4th ed.). New York: Worth Publishers.

Dodatna literatura

- Plomin, R., & Caspi, A. (1998). DNA and Personalit. *European Journal of Psychology*, 12, 387-407.
- Plomin, R., & Colledge, E. (2001). Genetics and Psychology: Beyond Heriability. *European Psychologist*, 6(4), 221-240.
- Turkheimer, E., & Waldron, M. (2000). Nonshared Environment: A Theoretical, Methodological, and Quantitative Review. *Psychological Bulletin*, 126(1), 78-108.

ECTS bodovi

3 boda.

Ispit

Pismeni ispit.

Način praćenja kvalitete

Program predmeta i njegova izvedba vrednovat će se putem anonimnih evaluacija studenata.

Modul: PSIHOLOGIJA LIČNOSTI

Nositelj modula: prof. dr. sc. Denis Bratko

Kolegij: LIČNOST I INTELEKTUALNA KOMPETENCIJA

Nositelj kolegija: prof. dr. sc. Denis Bratko

Sadržaj

Ličnost i predviđanje postignuća: osobinske nasuprot kognitivnim teorijama. Osobine ličnosti: teorijski status i konceptualni problemi. Strukturalni modeli osobina ličnosti. Samoefikasnost i procjena vlastite kompetentnosti. Ličnost i inteligencija: tipično ponašanje nasuprot maksimalnom učinku; Odnos između konstrukata: inteligencija, intelekt i otvorenost ka iskustvima. Ličnost i akademski učinak. Ličnost i radni učinak. Ličnost i učinak na testovima sposobnosti. Teorija pobuđenosti kao biološka osnova ličnosti i inteligencije. Osobine ličnosti i učenje: Grayeva teorija osjetljivosti na potkrepljenje. Neuroticizam i testna anksioznost. Ekstraverzija i stil rada na testovima učinka. Otvorenost ka iskustvima i potreba za kognicijom. Savjesnost i potreba za postignućem. Tipični intelektualni angažman. Pojam o sebi i samo-procjena intelektualnog statusa. Ličnost, inteligencija i kreativnost.

Cilj (razvijanje općih i specifičnih kompetencija)

Cilj kolegija je upoznati studente s teorijama i istraživanjima koje povezuju psihologiju ličnosti i intelektualnu kompetentnost u različitim područjima. Nakon odslušanog kolegija studenti će moći pratiti literaturu iz područja, te primijeniti stečena znanja i kompetencije do razine samostalnog provođenja istraživanja. Pored toga, stečena znanja će imati i svoju primjenu u praksi psihologa u svim područjima gdje se individualne razlike u ličnosti povezuju s postignućem u intelektualnim aktivnostima.

Oblik nastave

Nastava će se provoditi kroz predavanja i studentske prezentacije, s tim da će svakom obliku nastave biti posvećeno otprilike pola satnice (ukupno 10 sati). Predavanja će se koristiti za obrađivanje teorijskih sadržaja, a studentske prezentacije za izlaganje aktualnih istraživanja u području.

Obvezna literatura

- Ackerman, P.L. (1997). Intelligence, personality, and interests: evidence for overlapping traits. *Psychological Bulletin*, 121, 219-245.
- Ackerman, P.L. (1996). A theory of adult intellectual development: Process, personality, interest, and knowledge. *Intelligence*, 22, 227-257.
- Saklofske, D.H., & Zeidner, M. (1995). *International handbook of personality and intelligence*. New York: Plenum.
- Sternberg, R.J., & Ruzgis, P. (1994). *Personality and Intelligence*. Cambridge: Cambridge University Press.

Dodatna literatura

- Ackerman, P.L. (1997). Personality, self-concept, interests, and intelligence: Which construct doesn't fit? *Journal of Personality*. 65(2), 171-204.
- Kanfer, R., & Heggstad, E.D. (1997). Motivational traits and skills: A person-centered approach to work motivation. *Research in Organizational Behavior*. 19, 1-56.

ECTS bodovi

3 boda.

Ispit

Pismeni ispit.

Način praćenja kvalitete

Program predmeta i njegova izvedba vrednovat će se putem anonimnih evaluacija studenata.

Modul: PSIHOLOGIJA LIČNOSTI

Nositelj modula: prof. dr. sc. Denis Bratko

Kolegij: MEĐUKULTURALNA ISTRAŽIVANJA LIČNOSTI

Nositelj kolegija: dr. sc. Iris Marušić, viša znan. sur.

Sadržaj

Ličnost u međukulturalnom kontekstu: poimanje ličnosti u različitim kulturama, ličnost i kulturalni kontekst. Metodološke specifičnosti međukulturalnih istraživanja ličnosti: problemi kulturalne ekvivalentnosti konstrukata, problemi odabira uzorka, problemi kulturalne ekvivalentnosti mjernih instrumenata. Vrste međukulturalnih istraživanja ličnosti. Međukulturalna psihologija temeljena na osobinama: teoretski okvir međukulturalne psihologije ličnosti temeljene na osobinama, recentna istraživanja o transkulturalnoj univerzalnosti temeljnih dimenzija ličnosti. Kulturalna psihologija ličnosti: tradicija i osnovne premise kulturalnog pristupa istraživanjima ličnosti, recentna istraživanja međuodnosa ličnosti i kulture. Kulturalno specifična psihologija ličnosti: istraživanja kulturalno specifičnih (emičkih) konstrukata ličnosti. Integrativni pristup međukulturalnim istraživanjima ličnosti.

Cilj (razvijanje općih i specifičnih kompetencija)

Cilj kolegija je upoznati studente s međukulturalnim istraživanjima u području psihologije ličnosti, kao i s najvažnijim teorijama koje objašnjavaju utjecaj kulture na razvoj određenih karakteristika ličnosti. Nakon odslušanog kolegija studenti će moći pratiti literaturu iz područja, te primijeniti stečena znanja i kompetencije do razine samostalnog provođenja međukulturalnih istraživanja.

Oblik nastave

Teorijski sadržaji bit će prezentirani u formi predavanja. Aktualna istraživanja u području prikazat će se studentskim prezentacijama, dok će rasprava poslužiti sintezi aktualnih spoznaja u području.

Obvezna literatura

- Church, A.T. (2000). Culture and personality: toward an integrated cultural trait psychology. *Journal of Personality*, 64, 651-703.
- Markus, H.R., & Kitayama, S. (1991). The cultural psychology of personality. *Journal of Cross-Cultural Psychology*, 29, 63-87.
- Segall, M.H., Dasen, P.R., Berry, J.W., & Portinga, Y.H. (1999). *Human Behavior in Global Perspective: An Introduction to Cross-Cultural Psychology, Second Edition*. Boston: Allyn and Bacon.
- Subramanyam, L. (2001). *Culture Behaviour and Personality*. New Delhi: Mittal.

Dodatna literatura

- Marušić, I. (2002). Suvremeni pristupi međukulturalnim istraživanjima ličnosti. *Društvena istraživanja*, 11(4-5), 533-551.
- McCrae, R.R. (2001). Trait psychology and culture: exploring intercultural comparisons. *Journal of Personality*, 69(6), 819-846.
- McCrae, R.R., Terracciano, A., Bratko, D., Marušić, I., et al. (2005). Universal Features of Personality Traits From the Observer's Perspective: Data From 50 Cultures. *Journal of Personality and Social Psychology*, 88(3), 547-561.
- McCrae, R.R., Terracciano, A., Bratko, D., Marušić, I., et al. (2005). Personality Profiles of Cultures: Aggregate Personality Traits. *Journal of Personality and Social Psychology*, in press.

ECTS bodovi

3 boda.

Ispit

Pismeni ispit.

Način praćenja kvalitete

Program predmeta i njegova izvedba vrednovat će se putem anonimnih evaluacija studenata.

Modul: PSIHOLOGIJA LIČNOSTI

Nositelj modula: prof. dr. sc. Denis Bratko

Kolegij: LIČNOST I UMJETNOST

Nositelj kolegija: doc. dr. sc. Ana Butković

Sadržaj

Različite vrste umjetničkih aktivnosti. Metodološki problemi. Ličnost i bavljenje glazbenom umjetnosti. Ličnost i bavljenje likovnom umjetnosti. Ličnost i bavljenje plesnom umjetnosti. Ličnosti i bavljenje sportom. Ličnost i preferencije za različite vrste umjetničkih aktivnosti. Kreativnost. Usporedba osobina ličnosti kod različitih vrsta umjetničkih aktivnosti. Utjecaj bavljenja umjetničkim aktivnostima na razvoj ličnosti.

Cilj (razvijanje općih i specifičnih kompetencija)

Cilj kolegija je upoznati studente s istraživanjima koja povezuju bavljenje različitim vrstama umjetnosti s psihologijom ličnosti. Nakon odslušanog kolegija studenti će moći pratiti literaturu iz područja, te razumjeti, objasniti i primijeniti znanja u navedenom području. Pored toga, nakon odslušanog kolegija, studenti će biti sposobni planirati, organizirati i samostalno provoditi istraživanja u području.

Oblik nastave

Nastava će se provoditi u obliku predavanja, grupnih rasprava i studentskih prezentacija.

Obvezna literatura

- Feist, G. J. (2010). The function of personality in creativity: The nature and nurture of creative personality. U Kaufman, J. C. i Sternberg, R. J. (Ur.) *The Cambridge Handbook of Creativity* (str. 113-131). Cambridge: Cambridge University Press.
- Nordin-Bates (2012). Performance psychology in the performing arts. U Murphy, S. (Ur.) *The Oxford Handbook of Sport and Performance Psychology* (str. 81-117). Oxford: Oxford University Press.
- Chamorro-Premuzic, T., Reimers, S., Hsu, A. i Ahmetoglu, G. (2009). Who art thou? Personality predictors of artistic preferences in a large UK sample: The importance of openness. *British Journal of Psychology*, 100, 501-516.
- Kogan, N. (2002). Careers in the performing arts: A psychological perspective. *Creativity Research Journal*, 14, 1-16.

Dodatna literatura

- Butković, A., Vukasović, T. i Bratko, D. (2011). *Ličnost i glazbene preferencije: XX. Ljetna psihologijska škola*. Zagreb: FF press.
- Hodges, D. A. i Sebald, D. C. (2011). The musical person. U *Music in the Human Experience* (str. 213-232). New York: Routledge.

ECTS bodovi

3 boda.

Ispit

Pismeni ispit.

Način praćenja kvalitete

Program predmeta i njegova izvedba vrednovat će se putem anonimnih evaluacija studenata.

Modul: SOCIJALNA PSIHOLOGIJA

Nositelj modula: prof. dr. sc. Dean Ajduković

Kolegij: KOGNITIVNA SOCIJALNA PSIHOLOGIJA

Nositelj kolegija: prof. dr. sc. Željka Kamenov

Sadržaj

Pregled istraživanja koja pokazuju kako naše automatske reakcije mogu djelovati na naše zaključivanje i ponašanje. Paradigme u istraživanjima automatskih procesa, sheme i heuristike u zaključivanju, poteškoće s introspekcijom, implicitno pamćenje, subliminalna percepcija i slični procesi. Razlozi za nastajanje automatskih procesa, njihovu ustrajnost i odnos s kontroliranim kognitivnim procesima.

Uloga kognitivnih procesa u formiranju stereotipa, kao i kognitivne pristranosti koje proizlaze iz stereotipiranja. Proces socijalne kategorizacije, obrada inkonzistentnih informacija, salijentnost ili istaknutost podražaja, iluzorne korelacije i automatizam u obradi informacija. Proces donošenja socijalne prosudbe na osnovi individualnih informacija. Razlučit će se prosuđivanje kojim se potvrđuju stereotipne informacije od efekta razrjeđivanja kojim individualne informacije oslabljuju utjecaj kategorijalnih. Teorija opravdanosti socijalne prosudbe.

Međuzavisnost kulture i načina mišljenja. Dosadašnje spoznaje o kulturalnim razlikama u socijalnoj kogniciji i percepciji, počevši od vizualne percepcije, kategorizacije i mentalne reprezentacije, preko načina zaključivanja i atribuiranja, pa do složenijih procesa, kao što je npr. motivacijski sustav pojedinca. Uloga kulture u stvaranju pojma o sebi i percepciji sebe i drugih ljudi. Kulturalni utjecaj na interpersonalne, grupne i međugrupne odnose. Metodologija provedenih istraživanja i razlike u spoznajama ovisno o korištenoj metodologiji. Ekstrapolacija spoznaja o kulturalnim razlikama na različite socijalno-psihološke procese i razmatranje mogućih daljnjih područja istraživanja.

Cilj (razvijanje općih i specifičnih kompetencija)

Upoznavanje relevantnih i aktualnih teorijskih postavki, istraživačkih paradigmi i empirijskih nalaza u području kognitivne socijalne psihologije. Razumijevanje djelovanja automatskih i kontroliranih kognitivnih procesa na uočavanje i pamćenje informacija, prosuđivanje, emocije i ponašanje.

Upoznavanje sa spoznajama o međukulturalnim razlikama u nekim socijalno-psihološkim pojavama i procesima koje se donedavno smatralo univerzalnima. Razvoj kritičkog pristupa radovima i nalazima iz područja, kao i mogućnost primjene spoznaja u samostalnom istraživačkom radu.

Oblik nastave

Nastava se provodi kroz oblike koji potiču aktivno učenje i kritičko mišljenje studenata. Teorijske sadržaje studenti obrađuju samostalno, kroz individualne konzultacije, studentske prezentacije i raspravu (otprilike trećina satnice). U formi predavanja bit će izloženi aktualni istraživački trendovi, te sinteza spoznaja u području (otprilike trećina satnice). Metodološki sadržaji bit će obrađeni metodom iskustvenog učenja, kroz demonstracije i raspravu (otprilike trećina satnice).

Obvezna literatura

- Chaiken, S., & Trope, J. (Eds.) (1999). *Dual-process theories in social psychology*. New York: The Guilford Press.
- Higgins & A.W. Kruglanski (Eds.), *Social psychology: Handbook of basic principles*. New York: The Guilford Press.
- Kunda, Z. (2002). *Social Cognition: Making Sense of People*. Massachusetts: The MIT Press.
- Tesser, A., & Schwartz, N. (2003). *Blackwell Handbook of Social Psychology: Intraindividual processes*. UK: Blackwell Publishing.

Dodatna literatura

- Fiske, S.T., & Taylor, S.E. (1991). *Social Cognition*. McGraw-Hill, Inc.
- Kamenov, Ž. (1998). *Socijalna (ne)prikladnost prosudbe o uzrocima ponašanja temeljene na grupnoj pripadnosti*. Neobjavljena doktorska disertacija. Zagreb: Odsjek za psihologiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu.
- Kruglanski, A. W. & Higgins, E. T. (2003). *Social psychology: A general reader*. New York: Psychology Press.

- Leyens, J-P., Yzerbyt, V., & Schadron, G. (1994). *Stereotypes and social cognition*. London: Sage.
- Moskowitz, G. B. (2005). *Social cognition: Understanding self and others*. New York: The Guilford Press.
- Norenzayan, A., Smith, E.E., Kim, B.J., & Nisbett, R.E. (2002). Cultural preferences for formal versus intuitive reasoning. *Cognitive Science*, 26, 653-684.
- Schneider, D. J. (2004). *The psychology of stereotyping*. New York: The Guilford Press.
- Singelis, T.M. (2000). Some thoughts on the future of cross-cultural social psychology. *Journal of Cross-Cultural Psychology*, 31, 76-91.
- Snyder, M. (1979). Self-monitoring processes. *Advances in Experimental Social Psychology*, 12, 85-128.
- Snyder, M. (1981). On the self-perpetuating nature of social stereotypes. In D.L. Hamilton (Ed.), *Cognitive processes in stereotyping and intergroup behavior*. Hillsdale, New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates, Inc.
- Snyder, M. (1984). When belief creates reality. *Advances in Experimental Social Psychology*, 18, 247-305.
- Velić, R., Kamenov, Ž. i Simić, O. (2000). Što se krije pod pojmom “samomotrenje”? Prilog analizi Snyderova konstrukta. *Suvremena psihologija*, 1-2, 79-98.

ECTS bodovi

3 boda.

Ispit

Pismeni ispit.

Način praćenja kvalitete

Program predmeta i njegova izvedba vrednovat će se putem anonimnih evaluacija studenata.

Modul: SOCIJALNA PSIHOLOGIJA

Nositelj modula: prof. dr. sc. Dean Ajduković

Kolegij: PRISTUPI U ISTRAŽIVANJIMA BLISKIH ODNOSA

Nositelj kolegija: prof. dr. sc. Željka Kamenov

Sadržaj

Privrženost u odrasloj dobi. Teorija privrženosti kao teorijski okvir za razumijevanje prijateljstava, brakova, ljubavnih i ostalih bliskih odnosa. Privrženost u različitim vrstama bliskih odnosa (partnerskom, prijateljskom, obiteljskom). Metodologija istraživanja i razvoj instrumenata za mjerenje privrženosti. Spoznaje o (ne)stabilnosti tipova privrženosti, odnos privrženosti i temeljnih osobina ličnosti. Usklađenost tipova privrženosti među partnerima.

Teorija jednakosti, socijalna razmjena i recipročnost - dinamički pristup razumijevanju bliskih odnosa jedan je od najpopularnijih i trenutno najzastupljenijih u ovom području. Ulaganje u odnos i očekivanja. Pitanje pravednosti u odnosu. Nejednakost ulaganja i načini ponovnog uspostavljanja jednakosti. Procjena gubitaka od ostajanja u vezi ili prekida veze.

Bliski odnosi tijekom životnog vijeka: partnerski odnosi, odnosi s braćom i sestrama, odnosi s roditeljima i djecom, prijateljski odnosi. Čimbenici stabilnosti i mijenjanja strukture i kvalitete bliskih odnosa (individualni, socijalni, kulturalni i povijesni). Konceptualni i metodološki pristupi proučavanju bliskih odnosa tijekom životnog vijeka.

Cilj (razvijanje općih i specifičnih kompetencija)

Upoznavanje s različitim teorijskim i metodološkim pristupima istraživanja bliskih odnosa. Uočavanje specifičnih ključnih čimbenika razvoja i održavanja bliskih interpersonalnih odnosa ovisno o teorijskom polazištu i primijenjenoj istraživačkoj metodologiji. Usporedba različitih pristupa i integracija spoznaja u području bliskih odnosa.

Oblik nastave

Nastava se provodi kroz oblike koji potiču aktivno učenje i kritičko mišljenje studenata. Teorijske sadržaje studenti obrađuju samostalno, kroz individualne konzultacije, studentske prezentacije i raspravu (otprilike trećina satnice). U formi predavanja bit će izloženi aktualni istraživački trendovi, te sinteza spoznaja u području (otprilike trećina satnice). Metodološki sadržaji bit će obrađeni metodom iskustvenog učenja, kroz demonstracije i raspravu (otprilike trećina satnice).

Obvezna literatura

- Cassidy, J., & Shaver, P.R. (Eds.) (1999). *Handbook of attachment: Theory, research, and clinical applications*. New York: Guilford.
- Miller, R.S., Perlman, D. & Brehm, S. S. (2007). *Intimate Relationships*. New York: McGraw-Hill.
- Vangelisti, A. L. & Perlman, D. (ur.) (2006). *The Cambridge Handbook of Personal Relationships*. Cambridge: University Press.
- Vangelisti, A. L., Reis, H. T. i Fitzpatrick, M. A. (2002). *Stability and change in relationships*. Cambridge: University Press.

Dodatna literatura

- Berscheid, E. (1999). The greening of relationship science. *American Psychologist*, 54(4), 260-266.
- Ćubela Adorić, V. (2005). Prisni odnosi u odrasloj i starijoj dobi. U K. Lacković-Grgin i V. Ćubela Adorić (Ur.), *Odabrane teme iz psihologije odraslih* (str. 164-221). Jastrebarsko: Naklada Slap.
- Duck, S.W. (1991). *Understanding Relationships*. New York: Guilford Press.
- Feeney, J., Peterson, C., & Noller, P. (1994). Equity and marital satisfaction over the life cycle. *Personal Relationships*, 1, 83-99.
- Fletcher, G.J.O., & Clark, M.S. (Eds.) (2001). *Blackwell Handbook of Social Psychology: Interpersonal processes*. UK: Blackwell Publishing.

- Fraley, R.C., & Shaver, P.R. (2000). Adult romantic attachment: Theoretical developments, emerging controversies, and unanswered questions. *Review of General Psychology*, 4, 132-154.
- Kamenov, Ž. i Jelić, M. (2003). Validacija instrumenta za mjerenje privrženosti u različitim vrstama bliskih odnosa: Modifikacija Brennanova Inventara iskustava u bliskim vezama. *Suvremena psihologija*, 6(1), 73-91.
- Kenny, D.A. (1994). *Interpersonal perception. A social relations analysis*. Guilford Press.
- Kenny, D.A. (1996). Models of non-independence in dyadic research. *Journal of Personality and Social Psychology*, 13, 279-294.
- Knapp, M.L., & Vangelisti, A.L. (2000). *Interpersonal communication and human relationships*. Boston: Allyn and Bacon.
- Reis, H.T., Collins, W.A., & Berscheid, E. (2000). The relationship context of human behavior and development. *Psychological Bulletin*, 126(6), 844-872.
- Simpson, J.A., & Rholes, W.S. (Eds.) (1998). *Attachment Theory and Close Relationships*. New York: Guilford.
- Tadinac, M., Kamenov, Ž., Jelić, M., & Hromatko, I. (Ur.) (2007). *Što ljubavnu vezu čini uspješnom? Izvještaj s XV ljetne psihologijske škole*. Odsjek za psihologiju i Klub studenata Filozofskog fakulteta u Zagrebu, Zagreb: FF Press.

ECTS bodovi

3 boda.

Ispit

Pismeni ispit.

Način praćenja kvalitete

Program predmeta i njegova izvedba vrednovat će se putem anonimnih evaluacija studenata.

Modul: SOCIJALNA PSIHOLOGIJA

Nositelj modula: prof. dr. sc. Dean Ajduković

Kolegij: POJEDINAC I DRUŠTVENA PROMJENA

Nositelj kolegija: prof. dr. sc. Dinka Čorkalo Biruški

Sadržaj

Grupe, grupni status i društvena moć. Odnosi manjine i većine. Manjinski utjecaj kao temelj socijalne promjene. Većinsko opiranje promjenama i manjinskom utjecaju. Manjinski utjecaj i socijalno-psihološki mehanizmi diskriminacije.

Utjecaj relativnog statusa grupe i socijalna nejednakost. Odnos privilegiranih i nepriviligiranih grupa i motivacije za djelovanje. Neaktivnost, individualna akcija i kolektivna akcija kao načini društvenog djelovanja – normativi i nenormativni oblici. Individualna mobilnost, socijalna kreativnost i društvena promjena. Kolektivna akcija kao model društvene promjene. Teorija socijalnog identiteta: kolektivna akcija i negativni socijalni identitet. Katalizatori kolektivne akcije: propusnost granica, legitimitet poretka, stabilnost međugrupnih odnosa. Tokenizam kao prepreka kolektivnosti akciji. Kolektivna efikasnost. Deprivilegirane grupe, politizirani i pobunjenički identitet. Mehanizmi identifikacije s negativno vrednovanim grupama. Teorija opravdanosti sustava i održavanje sustava. Teorija opravdanosti sustava i društvena promjena.

Cilj (razvijanje općih i specifičnih kompetencija)

Cilj kolegija je upoznati studente sa suvremenim teorijskim tumačenjima odnosa pojedinca i društvenih promjena. Nakon odslušanog kolegija studenti će moći pratiti suvremenu literaturu iz ovoga područja, razumjeti društvenu uvjetovanost nekih oblika ponašanja pojedinaca, te kritički preispitati prirodu, prednosti i dosege socijalno-psiholoških tumačenja nekih društvenih fenomena i mogućnosti predviđanja društvene promjene.

Oblik nastave

Predavanja, seminari i diskusijske grupe.

Obvezna literatura

- Augoustinos, M., & Reynolds, K.J. (Eds.) (2001). *Understanding prejudice, racism, and social conflict*. London: Sage.
- Becker, J. C. & Tausch, N. (2015). A dynamic model of engagement in normative and non-normative collective action: Psychological antecedents, consequences, and barriers. *European Review of Social Psychology*, 26(1) 43-92.
- Jost, J. T., & Major, B. (2001). *The psychology of legitimacy: Emerging perspectives on ideology, justice and intergroup relations*. Cambridge: Cambridge University Press.
- de la Sablonniere, R. (2017). Toward a psychology of social change: A typology of social change. *Frontiers in Psychology*, 8:397.

Dodatna literatura

- Brown, R., & Gaertner, S. (Eds.) (2003). *Blackwell handbook of social psychology: Intergroup processes*. Oxford: Blackwell.
- Elcheroth, G., & Reicher, S. (2017). *Identity, violence and power: Mobilising hatred, demobilising dissent*. Macmillan Pelgrave.
- Ellemers, N., Spears, R., & Doosje, B. (Eds.) (1999). *Social identity*. Oxford: Blackwell.
- *Journal of Political and Social Psychology* (2013). Special Thematic Section on "Societal Change" (guest-edited by Colin Wayne Leach, Leda Blackwood and Andrew Livingstone)
- Milgram, S. (1992). *The individual in a social world: Essays and experiments*. New York: McGraw-Hill.
- Sidanius, J., & Pratto, F. (1999). *Social dominance: An intergroup theory of social hierarchy and oppression*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Odabrani članci iz tekuće periodike.

ECTS bodovi

3 boda.

Ispit

Pismeni i/ili usmeni ispit.

Način praćenja kvalitete

Program predmeta i njegova izvedba vrednovat će se putem anonimnih evaluacija studenata.

Modul: SOCIJALNA PSIHOLOGIJA

Nositelj modula: dr. sc. Dean Ajduković, red. prof.

Kolegij: UNUTARGRUPNA VEZANOST I NACIONALIZAM

Nositelj kolegija: dr. sc. Dinka Čorkalo Biruški, red. prof.

Sadržaj

Grupe i grupna vezanost. Vlastita i vanjska grupa. Grupa kao izvor identiteta. Socijalno-psihološka osnova nacionalne vezanosti. Etnička vezanost, nacionalna vezanost, supranacionalna vezanost, nacionalizam, patriotizam. Mjere nacionalizma i patriotizma: mjerimo li dva konstrukta ili dvije strane iste medalje. Konstruktivni i slijepi patriotizam (Staub), svakodnevni (banalni) nacionalizam (Billig). Razvoj grupnih identiteta i grupne vezanosti: primordijalizam i esencijalizam (evolucionistički pristup) nasuprot konstrukciji identiteta (socijalizacijski pristup). Rana privrženost i razvoj nacionalizma/patriotizma. Socijalno-psihološke teorije identiteta kao teorije konstrukcije identiteta. Nacionalizam kao temelj (među)grupnog nasilja. Socijalno-psihološki mehanizmi omalovažavanja, delegitimizacije, isključivanja i dehumanizacije «drugih»: racionalizacija nasilja ili njegov uzrok. Nacionalizam i mržnja kao temelji (među)grupnog nasilja: zašto su manjine «prikladan» objekt.

Cilj (razvijanje općih i specifičnih kompetencija)

Cilj kolegija je pružiti iscrpniji teorijski uvid u razmjerno novo područje psihologije nacionalizma, te istaknuti prinos psihologije teorijskim tumačenjima i istraživanjima u ovom području. Istaknut će se sličnosti i razlike psihologijskih, te socioloških i politoloških pristupa istraživanjima fenomena nacionalizma i patriotizma. Studenti će steći uvid u socijalno-psihološku osnovu grupne vezanosti, razumjeti složenost odnosa pojedinca i grupe, razumjeti kognitivnu, emocionalnu i opću motivacijsku podlogu grupne vezanosti, te steći uvid u načine ispitivanja i mjerenja grupnih vezanosti, nacionalizma i patriotizma. Studenti će također razumjeti ulogu nacionalizma i mržnje u pokretanju, održavanju i ponavljanju ciklusa (međugrupnog) nasilja.

Oblik nastave

Predavanja, seminari i diskusijske grupe.

Obvezna literatura

- Ashmore, R. hD., Jussim, L., & Wilder, D. (2001). *Social identity, intergroup conflict, and conflict reduction*. New York: Oxford University Press.
- Bar-Tal, D., & Staub, E. (Eds.) (1997). *Patriotism in the lives of individuals and nations*. Chicago: Nelson-Hall Publishers.
- Druckman, D. (1994). Nationalism, patriotism, and group loyalty: A social psychological perspective. *Merston International Studies Review*, 38(1), 43-68.
- Roccas, S., Sagiv, L., Schwartz, S. H., Halevy, N., & Eidelson, R. (2008). Towards a unifying model of identification with groups: integrating theoretical perspectives. *Personality and Social Psychology Review*, 12, 280-306.
- Verkuyten, M. (2006). Multicultural recognition and ethnic minority rights: A social identity perspective. *European Review of Social Psychology*, 17, 148-184.
- Yack, B. (2012). *Nationalism and the moral psychology of community*. Chicago: The University of Chicago Press.
- Yogeewaran, K. & Dasgupta, N. (2014). Conceptions of national identity in a globalised world: Antecedents and consequences. *European Review of Social Psychology*, 25(1), 189-227.

Dodatna literatura

- Billig, M. (1995). *Banal nationalism*. London: Sage.
- Condor, S. (Ed.), (2011). Social psychology and citizenship, Special Issue of *Journal of Community and Applied Social Psychology*, 21(3), 193-280.

- Čorkalo, D., & Kamenov, Ž. (2003). National identity and social distance: Does in-group loyalty lead to outgroup hostility. *Review of Psychology*, 2, 85-94.
- David, O. & Bar-Tal, D. (2009). A sociopsychological conception of collective identity: The case of national identity as an example. *Personality and Social Psychology Review*, 13(4), 354-379.
- Ignatieff, M. (1993). *Blood and belonging: Journeys into the new nationalism*. New York: Farrar, Straus and Giroux.
- Ignatieff, M. (1995). *The warrior's honor: Ethnic war and the modern conscience*. New York: Henry Holt and Company.
- Katunarić, V. (2003). *Sporna zajednica. Novije teorije o naciji i nacionalizmu*. Zagreb: Jesenski i Turk.
- Smith, A.D. (1999). *Myths and memories of the nation*. Oxford: Oxford University Press.
- Staub, E. (1989/1999). *The roots of evil: The origins of genocide and other group violence*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Stover, E., & Weinstein, H. M. (2004). *My neighbor, my enemy: Justice and community in the aftermath of mass atrocity*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Waller, J. (2002). *Becoming evil: How ordinary people commit genocide and mass killing*. New York: Oxford University Press.

ECTS bodovi

3 boda.

Ispit

Esej na odabranu temu, sudjelovanje u diskusijskim grupama. Mogući usmeni ispit.

Način praćenja kvalitete

Program predmeta i njegova izvedba vrednovat će se putem anonimnih evaluacija studenata.

Modul: SOCIJALNA PSIHOLOGIJA

Nositelj modula: prof. dr. sc. Dean Ajduković

Kolegij: SOCIJALNA REKONSTRUKCIJA ZAJEDNICE

Nositelj kolegija: prof. dr. sc. Dean Ajduković

Sadržaj

Pojam zajednice. Funkcionalna i nefunkcionalna zajednica. Socijalne norme i vrijednosti u životu zajednice. Socijalni kapital. Destabilizacija zajednice i procesi koje vode do socijalnog sloma. Katastrofe, rat i destabilizacija zajednice. Masovna trauma i gubici u zajednici. Uloga grupa u destabiliziranoj zajednici. Socijalna rekonstrukcija zajednice. Socijalne, političke i psihološke prepreke socijalnoj rekonstrukciji destabilizirane zajednice. Pristupi rješavanju sukoba i podjela u destabiliziranoj zajednici. Osnaživanje pojedinaca i zajednice. Socijalna podrška u zajednici. Suživot, pomirenje i oprost nakon sukoba. Mehanizmi i razine socijalne rekonstrukcije. Individualne razlike i socijalna akcija. Mobiliziranje zajednice i socijalna akcija.

Cilj (razvijanje općih i specifičnih kompetencija)

Studenti će razumjeti procese koji vode destabilizaciji zajednica, kao i prepreke njihovoj socijalnoj rekonstrukciji nakon sukoba. Moći će planirati istraživanje vezano uz oporavak destabilizirane zajednice. Moći će izraditi plan socijalne rekonstrukcije zajednice temeljen na poznavanju psihološkog funkcioniranja pojedinca i grupa u socijalnom kontekstu.

Oblik nastave

10 sati nastave, od čega 5 sata predavanja i 5 sati iskustvenog učenja i vježbi.

Obvezna literatura

- Ajduković, D. (Ur.) (2003). *Socijalna rekonstrukcija zajednice* (Poglavlja: Socijalna rekonstrukcija zajednica, Civilno društvo kao okvir socijalnih akcija, Društveni kapital i njegova važnost i Socijalna akcija u zajednici). Zagreb: Društvo za psihološku pomoć.
- Kelman, H.C. (2006). Interests, relationships, identities: Three central issues for individuals and groups in negotiating their social environment. *Annual Review of Psychology*, 57, 1-26.
- Stover, E. & Weinstein, H.M. (Eds.) (2004). *My neighbor, my enemy. Justice and community in the aftermath of mass atrocity*. Cambridge: Cambridge University Press.

Dodatna literatura

- Ajduković, D. (2004). Social contexts of trauma and healing. *Medicine, conflict and survival*, 2, 120-135.
- Barrera, M. (2000). Social support research in community psychology. In J. Rappaport & E. Seidman (Eds.), *Handbook of community psychology* (pp. 215-245). New York: Kluwer Academic/Plenum Publishers.
- Kelman, H.C. (2005). Interactive problem solving in the Israeli-Palestinian Case: Past contributions and present challenges. In R.J. Fisher (Ed.), *Paving the way: Contributions of interactive conflict resolution to peacemaking*. Lexington Books.
- O'Neill, P. (2000). Cognition in social context. Contributions to community psychology. In J. Rappaport & E. Seidman (Eds.), *Handbook of community psychology* (pp. 115-132). New York: Kluwer Academic/Plenum Publishers.
- Orner, R., & Schnyder, U. (2003). *Reconstruction early intervention after trauma. Innovations in the care of survivors*. Oxford: Oxford University Press.
- Zimmerman, M.A. (2000). Empowerment theory. Psychological, organizational and community level of analysis. In J. Rappaport & E. Seidman (Eds.), *Handbook of community psychology* (pp. 43-63). New York: Kluwer Academic/Plenum Publishers.

ECTS bodovi

3 boda.

Ispit

Provjera znanja provodi se tijekom ispunjavanja zadataka i izradom analize jedne zajednice i prijedloga plana njene socijalne rekonstrukcije.

Način praćenja kvalitete

Program predmeta i njegova izvedba vrednovat će se putem anonimnih evaluacija studenata.

Modul: PSIHOLOGIJA OBRAZOVANJA

Nositelj modula: prof. dr. sc. Vesna Vlahović-Štetić

Kolegij: ISTRAŽIVANJA I RAZVOJ VREDNOVANJA U OBRAZOVANJU

Nositelji kolegija: dr. sc. Boris Jokić, znan. sur., dr. sc. Zrinka Ristić Dedić, znan. sur.

Sadržaj

Novi trendovi u vrednovanju u obrazovanju. Vrednovanje obrazovnih postignuća učenika - vrednovanje obrazovnih institucija – vrednovanje obrazovnih sustava. Svrhe vrednovanja i moguća korištenja rezultata vrednovanja. Unutarnje i vanjsko vrednovanje. Modeli vrednovanja učeničkih postignuća: a) vrednovanje za učenje, b) vrednovanje kao učenje i c) vrednovanje naučenoga (dijagnostičko, formativno i sumativno vrednovanje). Normativno referencirano, kriterijski referencirano i ipsativno vrednovanje. Ispiti visokog rizika. Završni ispiti. Nacionalni ispiti. Specifičnosti konstrukcije mjernih instrumenata u obrazovnom kontekstu. Obrazovni ishodi i standardi. Kognitivni procesi u osnovi obrazovnih ishoda. Specifičnosti analize rezultata vrednovanja i analize mjernih karakteristika korištenih instrumenata. Utjecaj vrednovanja na kurikulum i procese učenje i poučavanje. Usklađenost kurikuluma-učenja i poučavanja-vrednovanja. Implikacije istraživanja o učenju, motivaciji i poučavanju na vrednovanje. Etička pitanja u edukacijskim mjerenjima vezana uz primjenu, interpretaciju i objavu rezultata vrednovanja. Pitanja pravednosti (jednakih mogućnosti). Povezanost osobnih i socijalnih varijabli i vrednovanja. Implikacije za obrazovnu politiku.

Cilj (razvijanje općih i specifičnih kompetencija)

Nakon položenog ispita iz kolegija studenti će moći:

koristiti prikladnu terminologiju u raspravama o vrednovanju u obrazovanju
uspoređivati i kritički vrednovati različite modele vrednovanja učeničkih postignuća, škola i obrazovnih sustava s obzirom na moguće svrhe i potencijalne učinke vrednovanja
poznati specifičnosti konstrukcije mjernih instrumenata u obrazovnom kontekstu te valjano zamisliti sadržaj i moguće oblike vrednovanja u nekome području
osmisliti prikladnu analizu rezultata vrednovanja na temelju razumijevanja temeljnih koncepata mjernih karakteristika u edukacijskim mjerenjima
interpretirati rezultate vrednovanja uzimajući u obzir svrhu vrednovanja, korišteni model vrednovanja, mogući učinak osobnih, socijalnih, situacijskih i drugih čimbenika na rezultate vrednovanja.
analizirati mogućnosti povratnog učinka vrednovanja te mogućnosti korištenja rezultata vrednovanja za unaprjeđivanje prakse učenja i poučavanja.

Oblik nastave

Nastava se provodi kroz grupne rasprave i predavanja te radionice s prikazima konkretnih primjera iz obrazovne prakse.

Obvezna literatura

- American Educational Research Association, American Psychological Association, and National Council on Measurement in Education (1999). *Standards for educational and psychological testing*. Washington, DC: American Educational Research Association.
- Gipps, C. (2002). *Beyond testing: Towards a theory of educational assessment*. Abingdon, Oxon: RoutledgeFalmer.

Dodatna literatura

- Bezinović, P. (Ur.) (2010). *Samovrednovanje škola: Prva iskustva u osnovnim školama*. Zagreb: Agencija za odgoj i obrazovanje/Institut za društvena istraživanja u Zagrebu.
- European Commission (2012). *Assessment of Key Competences in initial education and training: Policy Guidance*. Commission staff working document. Strasbourg: EC.
- Jokić, B., Ristić Dedić, Z. i Šabić, J. (2011). *Analiza sadržaja i rezultata ispita državne mature iz Fizike*. Zagreb: Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja i Institut za društvena istraživanja.
- McAlpine, M. (2002). *The Principles of Assessment*. University of Luton: CAA Centre.

- National Research Council (2001). *Knowing What Students Know: The Science and Design of Educational Assessment*. Committee on the Foundations of Assessment. Pellegrino, J. W., Chudowsky, N. & Glaser, R. (Ed.). Board on Testing and Assessment, Center for Education. Division of Behavioral and Social Sciences and Education. Washington, DC: The National Academies Press.

ECTS bodovi

3 boda.

Ispit

Pismeni ispit, u obliku eseja na odabranu temu iz područja.

Način praćenja kvalitete

Program predmeta i njegova izvedba vrednovat će se putem anonimnih evaluacija studenata.

Modul: PSIHLOGIJA OBRAZOVANJA

Nositelj modula: prof. dr. sc. Vesna Vlahović-Štetić

Kolegij: KOGNITIVNI MODELI UČENJA I OBRAZOVANJE

Nositelj kolegija: prof. dr. sc. Vesna Vlahović-Štetić

Sadržaj

Kognitivne teorije i modeli učenja te njihove implikacije za obrazovanje. Strukture i modeli dugoročnog pamćenja, pohrana i dozivanje informacija - primjena u poučavanju. Modeli znanja u dugoročnom pamćenju. Konstrukcija znanja i poticanje kognitivnog razvoja. Odnosi kognitivnih procesa, učenja i poučavanja. Mišljenje, razvoj kritičkog mišljenja i rješavanja problema u obrazovnom kontekstu. Kognitivni pristupi i poučavanje strategija u specifičnim područjima: čitanje, matematika i prirodne znanosti. Razvoj znanstvenih pojmova i poticanje dječjeg „znanstvenog“ rezoniranja – rezultati istraživanja.

Cilj (razvijanje općih i specifičnih kompetencija)

Studenti će moći usporediti i vrednovati kognitivne modele učenja s obzirom na njihovu relevantnost u obrazovnom kontekstu. Studenti će moći objasniti odnos kognitivnih procesa i ishoda poučavanja. Moći će planirati primjenu nekih postupaka razvoja kritičkog mišljenja i rješavanja problema. Studenti će moći navesti relevantne strategije u specifičnim područjima učenja (čitanje, matematika, prirodne znanosti) te objasniti razvoj dječjeg „znanstvenog“ rezoniranja.

Oblik nastave

Nastava se provodi kroz predavanja i rasprave.

Obvezna literatura

- Bruning, R.H., Schraw, G.J., Norby, M.M. & Ronning, R. R. (2010). *Cognitive Psychology and Instruction*. Upper Saddle River, NJ: Pearson.
- Alexander, P.A. & Winne, P. H. (2006). *Handbook of Educational Psychology*. Lawrence Erlbaum Associates, Mahwah, New Jersey.

Dodatna literatura

- Baroody, A.J., & Dowker, A. (2003). *Development of Arithmetic Concepts and Skills: Constructing Adaptive Expertise*. Mahwah, N.J.: Lawrence Erlbaum Associates.
- Bruner, J. (1996) *The Culture of Education*, Cambridge, Mass.: Harvard University Press.
- Illeris, K. (2003). *Three Dimensions of Learning: Contemporary learning theory in the tension field between the cognitive, the emotional and the social*. Malabar, Florida: Krieger.

ECTS bodovi

3 boda.

Ispit

Pismeni ispit.

Način praćenja kvalitete

Program predmeta i njegova izvedba vrednovat će se putem anonimnih evaluacija studenata.

Modul: PSIHOLOGIJA OBRAZOVANJA

Nositelj modula: prof. dr. sc. Vesna Vlahović-Štetić

Kolegij: SUVREMENI PRISTUPI ISTRAŽIVANJIMA MOTIVACIJE ZA UČENJE

Nositelj kolegija: doc. dr. sc. Nina Pavlin-Bernardić

Sadržaj

Kognitivistički pristupi motivaciji u obrazovnom kontekstu: atribucijske teorije, teorije očekivanja, teorije ciljnih orijentacija u učenju; Učeničko samopoimanje, vrijednosti i emocije i obrazovno postignuće, Uloga nastavnčkih uvjerenja i očekivanja i obrazovno postignuće učenika, Spol, dob i sociokulturni činitelji kao determinante motivacije za učenje, Kvantitativni i kvalitativni pristupi u istraživanjima motivacije za učenje, Strategije za oblikovanje poticajnog unutrašnjeg i vanjskog okruženja za učenje (ekstrinzična i intrinzična motivacija, samoregulirano učenje). Pristupi planiranju i evaluaciji rezultata intervencijskih mjera u području motivacije za učenje.

Cilj (razvijanje općih i specifičnih kompetencija)

Studenti će razumjeti mogućnost primjene teorijskih modela i metoda istraživanja u području motivacije za učenje. Studenti će moći objasniti odnos kognitivističkih teorijskih koncepata i procesa učenja i poučavanja. Studenti će moći planirati i provoditi istraživanja u području motivacije za učenje primjenom odgovarajućih kvantitativnih i kvalitativnih metodoloških postupka. Studenti će moći primijeniti teorijske spoznaje u različitim obrazovnim okruženjima u svrhu utvrđivanja obrazovnih potreba i kreiranja obrazovnog okruženja poticajnog za učenje. Studenti će moći primijeniti odgovarajuće evaluacijske postupke svojih intervencijskih mjera.

Oblik nastave

Nastava se provodi kroz predavanja i samostalni rad u obliku blok nastave.

Obvezna literatura

- Elliot, A.J., & Dweck, C.S. (Eds.) (2005). *Handbook of competence and motivation*. New York: Guilford Press.
- Schunk, D.H., Pintrich, P.R., Meece, J.L. (2007). *Motivation in education: theory, research and application*. Englewood Cliffs: Prentice Hall.
- Wigfield, A., & Eccles, J.S. (Eds.) (2001). *Development of achievement motivation*. New York: Academic Press.

Dodatna literatura

- Weiner, B. (1996). *Human motivation: metaphores, theories and research* (poglavlje 6, 7, 8). London: Sage.
- Dva recentna istraživačka rada temeljena na različitim teorijskim pristupima iz CC referiranih časopisa u području psihologije obrazovanja (prema izboru – obrada u okviru seminarskog rada).

ECTS bodovi

3 boda.

Ispit

Pismeni ispit.

Način praćenja kvalitete

Program predmeta i njegova izvedba vrednovat će se putem anonimnih evaluacija studenata.

Modul: NEUROZNANOST

Nositelj modula: prof. dr. sc. Meri Tadinac

Kolegij: NEUROTRANSMITERSKI SUSTAVI

Nositelj kolegija: prof. dr. sc. Meri Tadinac

Sadržaj

Vrste neurotransmitera i načela njihove funkcije. Metode za lokalizaciju i ispitivanje funkcije neurotransmiterskih sustava. Lokalizacija neurotransmiterskih sustava u mozgu i njihova funkcija. Povezanost nekih oblika doživljavanja i ponašanja s funkcijom neurotransmitera i hormona. Biokemijski poremećaji u osnovi nekih neuroloških i psihijatrijskih bolesti.

Cilj (razvijanje općih i specifičnih kompetencija)

Usvajanje naprednih teorijskih spoznaja u ovom području neuroznanosti; studenti će moći objasniti kako neurotransmiteri i hormoni utječu na doživljavanje i ponašanje.

Oblik nastave

Gradivo će se obraditi kroz kombinaciju predavanja, studentskih prezentacija, rasprava i individualnih konzultacija.

Obvezna literatura

- Lacković, Z. (1994). *Neurotransmiteri u zdravlju i bolesti*. Zagreb: Medicinski fakultet.
- Stavljenić, A. (1988). *Neurokemija*. Zagreb: Školska knjiga.
- Pinel, J.P. (2001). *Biološka psihologija*. Jastrebarsko: Naklada Slap.

Dodatna literatura

- Von Bohlen und Halbach, O. & Dermietzel, R. (2006). *Neurotransmitters and Neuromodulators: Handbook of Receptors and Biological Effects*. Weinheim: Wiley-VCH
- Bear, M. F., Connors, B. W & Paradiso, M.A. (2016). *Neuroscience: Exploring the Brain*. Philadelphia: Walters Kluwer.
- Guyton, A.C. (1995). *Fiziologija čovjeka i mehanizmi bolesti*. Zagreb: Medicinska naklada.
- Judaš, M. i Kostović, I. (1997). *Temelji neuroznanosti*. Zagreb: MD.
- Kandel, E.R., Schwartz, J.H., & Jessell, T.M. (1991). *Principles of Neural Science*. Amsterdam: Elsevier.
- Odabir aktualnih radova iz znanstvenih i stručnih časopisa.

ECTS bodovi

3 boda.

Ispit

Pismeni ispit.

Način praćenja kvalitete

Program predmeta i njegova izvedba vrednovat će se putem anonimnih evaluacija studenata.

Modul: NEUROZNAKOST

Nositelj modula: : prof. dr. sc. Meri Tadinac

Kolegij: FUNKCIONALNA ORGANIZACIJA MOZGA

Nositelj kolegija: prof. dr. sc. Meri Tadinac

Sadržaj

Koncept dvodimenzionalne organizacije mozga: longitudinalna organizacija i lateralizacija funkcija. Metode za ispitivanje lokalizacije funkcija. Longitudinalna organizacija mozga. Funkcionalna organizacija posteriornog korteksa. Funkcionalna organizacija anteriornog korteksa. Pojam lateralizacije funkcija. Metode za ispitivanje lateralizacije funkcija (na kliničkoj populaciji, na zdravoj populaciji, anatomski i fiziološki korelati lateralizacije funkcija). Glavni nalazi istraživanja lateralizacije. Suвременa shvaćanja o hemisfernoj interakciji, integraciji i kros-hemisfernoj suradnji. Posljedice povreda pojedinih moždanih područja.

Cilj (razvijanje općih i specifičnih kompetencija)

Upoznati studente s raznovrsnim aspektima organizacije mozga; studenti će moći objasniti koncept dominantnosti hemisfera i lokalizacije funkcija te će se moći kritički odnositi prema rezultatima istraživanja u ovom području.

Oblik nastave

Gradivo će se obraditi kroz kombinaciju predavanja, studentskih prezentacija, rasprava i individualnih konzultacija.

Obvezna literatura

- Pinel, J.P. (2001). *Biološka psihologija*. Jastrebarsko: Naklada Slap.
- Kolb, B., & Wishaw, I. Q. (1990). *Fundamentals of human neuropsychology*. New York: W. H. Freeman.
- Springer, S. P., & Deutsch, G. (1998). *Left brain, right brain : perspectives from cognitive neuroscience*. New York: Freeman & Co.

Dodatna literatura

- Judaš, M. i Kostović, I. (1997). *Temelji neuroznanosti*. Zagreb: MD.
- Kostović, I. i sur. (1989). *Anatomija čovjeka – Središnji živčani sustav*. Zagreb: Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu.
- Mildner, V. (2003). *Govor između lijeve i desne hemisfere*. Zagreb: IPC grupa.
- Bear, M. F., Connors, B. W & Paradiso, M.A. (2016). *Neuroscience: Exploring the Brain*. Philadelphia: Walters Kluwer.
- Gazzaniga, M. S., Ivry, R.B. & Mangun, G. R. (2014). *Cognitive Neuroscience: The Biology of the Mind*. W.W. New York: Norton and Company.
- Andrewes, D. (2016). *Neuropsychology: From Theory to Practice*. New York: Routledge.
- Tadinac Babić, M. (1999). Ispitivanje lateralizacije funkcija mozgovnih hemisfera tehnikom PVP uz korištenje verbalnog materijala. *Govor: časopis za fonetiku*, 16, 57-68.
- Odabir aktualnih radova iz znanstvenih i stručnih časopisa.

ECTS bodovi

3 boda.

Ispit

Pismeni ispit.

Način praćenja kvalitete

Program predmeta i njegova izvedba vrednovat će se putem anonimnih evaluacija studenata.

Modul: NEUROZNANOST

Nositelj modula: : prof. dr. sc. Meri Tadinac

Kolegij: EVOLUCIJA ŽIVČANOG SUSTAVA I PONAŠANJA

Nositelj kolegija: prof. dr. sc. Meri Tadinac

Sadržaj

Evolucija živčanog sustava – tipovi živčanog sustava i filogeneza. Evolucija moždane kore i promjene u ponašanju (evolucija društvenog života, inteligencija kod primata, evolucija jezika). Evolucija hominida. Proizvodi evolucijskog procesa i okolina evolucijske adaptivnosti. Glavni adaptivni problemi i adaptacije koje su iz njih proizašle. Spolne razlike u evolucijskoj perspektivi. Ljudski životni vijek i zdravlje iz evolucijskog gledišta – darvinovska medicina.

Cilj (razvijanje općih i specifičnih kompetencija)

Upoznavanje s razvojem živčanog sustava i ponašanja tijekom evolucije i ontogeneze te s osnovnim načelima evolucijske teorije. Studenti će naučiti analizirati i interpretirati ponašanje iz perspektive njegove funkcije i adaptivnosti.

Oblik nastave

Gradivo će se obraditi kroz kombinaciju predavanja, studentskih prezentacija, rasprava i individualnih konzultacija.

Obvezna literatura

- Bradshaw, J. (1997). *Human Evolution: A Neuropsychological Perspective*. Hove: Psychology Press.
- Buss, D.M. (2012). *Evolucijska psihologija – Nova znanost o umu*. Jastrebarsko: Naklada Slap.

Dodatna literatura

- Alcock, J. (2001). *Animal Behavior: An Evolutionary Approach*. Sunderland: Sinauer Associates.
- Barkow, L., & Cosmides, J. Tooby (1992). *Adapted Mind*. New York: Oxford University Press.
- Brown, G. (1995). *Human Evolution*. Dubuque: WCB Publishers.
- Workman, L. & Reader, W. (2016). *Evolution and Behavior*. New York: Routledge.
- Ray, W. J. (2013). *Evolutionary Psychology*. London: Sage.
- Hrgović, J. i Polšek, D. (2004). *Evolucija društvenosti*. Zagreb: Jesenski i Turk.
- Odabir aktualnih radova iz znanstvenih i stručnih časopisa.

ECTS bodovi

3 boda.

Ispit

Pismeni ispit.

Način praćenja kvalitete

Program predmeta i njegova izvedba vrednovat će se putem anonimnih evaluacija studenata.

Modul: NEUROZNANOST

Nositelj modula: : prof. dr. sc. Meri Tadinac

Kolegij: ENDOKRINOLOGIJA PONAŠANJA

Nositelj kolegija: doc. dr. sc. Ivana Hromatko

Sadržaj

Paradigme istraživanja u području endokrinologije ponašanja. Interakcija živčanog i endokrinog sustava. Priroda odnosa hormoni - ponašanje. Razlike između steroidnih i peptidnih hormona. Vrste učinaka hormona. Spolna diferencijacija mozga i ponašanja: organizacijski i aktivacijski učinci spolnih hormona. Neurobiologija spolnih razlika i seksualne orijentacije. Istraživanja specifičnih utjecaja pojedinih hormona (kortizola, androgena, estrogena, progesterona, prolaktina, oksitocina) u različitim domenama ponašanja: a) reproduktivna i roditeljska ponašanja; b) kognitivni procesi; c) afilijativna ponašanja; d) dominacija i agresivnost. Komparativna perspektiva. Ovisno o specifičnim interesima polaznika kolegija, pojedine se teme mogu proširiti.

Cilj (razvijanje općih i specifičnih kompetencija)

Detaljnije upoznavanje s nalazima i teorijskim implikacijama interdisciplinarnih istraživanja u području endokrinologije ponašanja. Studenti će moći kritički analizirati suvremena istraživanja u području (razumjeti potencijalna metodološka ograničenja i objasniti dvosmjernu prirodu odnosa hormoni-ponašanje) te uspoređivati prednosti i nedostatke određenih istraživačkih protokola.

Oblik nastave

Gradivo će se obraditi kroz kombinaciju predavanja, studentskih prezentacija, rasprava i individualnih konzultacija u ukupno 10 sati nastave.

Obvezna literatura

- Neave, N. (2008). *Hormones and behaviour: A psychological approach*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Nelson, R.J. (2005). *An Introduction to Behavioral Endocrinology*. Sinauer Associates.

Dodatna literatura

- Becker, J.B., Breedlove, S.M., Crews, D., & McCarthy, M.M. (2002). *Behavioral Endocrinology*, Second edition. The MIT Press.
- Kimura, D. (2000). *Sex and Cognition*. Massachusetts: MIT Press.
- Alcock, J. (2001). *Animal behavior: an evolutionary approach*. Sunderland: Sinauer Associates.
- Kandel, E.R., Schwartz, J.H., & Jessell, T.M. (1991). *Principles of Neural Science*. Amsterdam: Elsevier.
- Odabir aktualnih radova iz znanstvenih i stručnih časopisa.

ECTS bodovi

3 boda.

Ispit

Pismeni ispit.

Način praćenja kvalitete

Program predmeta i njegova izvedba vrednovat će se putem anonimnih evaluacija studenata.

Modul: RAZVOJNA PSIHOLOGIJA

Nositelji modula: prof. dr. sc. Gordana Kuterovac Jagodić, prof. dr. sc. Gordana Keresteš

Kolegij: METODE ISTRAŽIVANJA RAZVOJA

Nositelj kolegija: prof. dr. sc. Gordana Keresteš, doc. dr. sc. Irma Brković, izv. prof. dr. sc. Zvonimir Galić

Sadržaj

Vrste razvojnih promjena. Pristupi i metode u istraživanju razvojnih promjena. Prednosti i nedostaci različitih nacrti istraživanja razvoja. Statistički pristupi podacima prikupljenim u razvojnim istraživanjima. Usporedba tradicionalnih i suvremenih pristupa obradi longitudinalnih podataka. Višerazinska analiza podataka. Analiza preživljavanja. Analiza longitudinalnih podataka u okviru linearnog strukturalnog modeliranja (autoregresijski i križni modeli te modeli latentnih krivulja promjene).

Cilj (razvijanje općih i specifičnih kompetencija)

Studenti će razlikovati različite vrste razvojnih promjena i razumjet će složene odnose između istraživačkih pitanja u razvojnoj znanosti, nacrti istraživanja razvojnih promjena i postupaka obrade podataka. Produbit će razumijevanje prikaza i interpretacije rezultata suvremenih analiza longitudinalnih podataka. Moći će samostalno osmisliti odgovarajuće nacрте za istraživanje različitih razvojnih problema i izabrati prikladne metode za analizu prikupljenih podataka.

Oblik nastave

Gradivo će se obraditi kroz kombinaciju predavanja, rasprava, individualnih i grupnih vježbi i konzultacija u ukupno 20 sati nastave. Temeljna metodološka pitanja obradit će se kroz interaktivna predavanja i rad na literaturi. U okviru vježbi, studentima će na primjerima nekoliko setova podataka biti pokazani koraci provedbe višerazinskih analiza podataka i analize preživljavanja te će im biti objašnjena logika analize longitudinalnih podataka u okviru linearnog strukturalnog modeliranja. Također će im biti komparativno prikazani načini provjere razvojnih hipoteza tradicionalnim i suvremenim statističkim pristupima.

Obvezna literatura

- Collins, L.M. (2006). Analysis of longitudinal data: The integration of theoretical model, temporal design, and statistical model. *Annual Review of Psychology*, 57, 505-528.
- Lerner, R. M. (2002). *Concepts and theories of human development – Chapter 18, Methodological issues in the study of human development* (pp. 480-513). Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.
- Lerner, R. M. & Overton, W. F. (2008). Exemplifying the integration of the relational developmental system: Synthesizing theory, research, and application to promote positive development and social justice. *Journal of Adolescent Research*, 23, 245-255.
- Lerner, R. M., Schwartz, S. J., & Phelps, E. (2009). Problematics of time and timing in the longitudinal study of human development: Theoretical and methodological issues. *Human Development*, 52, 44-68.
- Singer, J. D., & Willett, J. B. (2003). *Applied longitudinal data analysis: Modeling change and event occurrence*. Oxford University Press.

Dodatna literatura

- Baltes, P. B. (1968). Longitudinal and cross-sectional sequences in the study of age and generation effects. *Human Development*, 11, 145-171.
- Caspi, A., Roberts, B. W. & Shiner, R. L. (2005). Personality development: Stability and change. *Annual Review of Psychology*, 56, 453-484.
- Heck, R. H., Thomas, S. L. & Tabata, L. N. (2010). *Multilevel and longitudinal modeling with IBM SPSS*. NY: Routledge Academic.

- Hox, J. (2010). *Multilevel analysis: Techniques and applications*. London: Lawrence Erlbaum Associates. Little, T. D., Schnabel, K. U., & Baumert, J. (2000). *Modeling longitudinal and multilevel data: Practical issues, applied approaches and specific examples*. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.
- Schaie, K.W. (1965). A general model for the study of developmental problems. *Psychological Bulletin*, 64, 92-107.

ECTS bodovi

4 boda.

Ispit

Pismeni ispit.

Način praćenja kvalitete

Program predmeta i njegova izvedba vrednovat će se putem anonimnih evaluacija studenata.

Modul: RAZVOJNA PSIHOLOGIJA

Nositelji modula: prof. dr. sc. Gordana Kuterovac Jagodić, prof. dr. sc. Gordana Keresteš,

Kolegij: NOVIJE SPOZNAJE PSIHOLOGIJE DJETINJSTVA I ADOLESCENCIJE

Nositelj kolegija: doc. dr. sc. Sanja Šimleša

Sadržaj

Rana komunikacija: interaktivni temelji ljudske komunikacije, obilježja ranog razvoja socijalne kognicije u funkciji urednog i narušenog komunikacijskog razvoja, razvoj mentalne reprezentacije kao pretpostavke usvajanja jezika, funkcije rane komunikacije, zastoji u njihovom razvoju i oblici poremećaja, metode istraživanja rane komunikacije; Izvršne funkcije: istraživanja razvojnih veza između teorije uma, izvršnih funkcija i drugih kognitivnih domena.

Cilj (razvijanje općih i specifičnih kompetencija)

Kolegij će studentima dati metodološki, teorijski i fenomenološki uvid u ranu komunikaciju kao i izvršne funkcije. U novije vrijeme sve više se naglašava važnost istraživanja razvojnih veza između komunikacije, teorije uma, izvršnih funkcija i drugih kognitivnih domena. Kroz kolegij, bit će prikazana posebnost metodologije istraživanja dječjeg razvoja, metodologija i prikaz istraživanja u području komunikacije i izvršnih funkcija te metodologija i prikaz istraživanja u području teorije uma. Također, kroz kolegij će se prikazati i suvremena istraživanja u području dijagnostike kao i znanstveno utemeljeni pristupi u području poremećaja socijalne komunikacije i poremećaja iz spektra autizma, poremećaja kod kojih je jasno narušen uredan obrazac razvoja komunikacije, izvršnih funkcija i teorije uma

Oblik nastave

Približno trećina ukupne satnice kolegija posvetit će se predavanjima, trećina vježbama, a trećina konzultacijama, radu na literaturi, pismenim zadacima, studentskim prezentacijama i raspravama.

Obvezna literatura

- Šimleša, S., Ceganec, M. (2015). Executive Functions during Childhood, Development of. U: J. D. Wright (ur.), *International Encyclopedia of the Social & Behavioral Sciences*, 2nd edition, Vol 8. Oxford: Elsevier, pp. 489–496.
- Ceganec, M., Šimleša, S., Stošić, J. (2015). Rana dijagnostika poremećaja iz autističnog spektra – teorija, istraživanja i praksa. *Klinička psihologija*, 8, 203-224.
- Baron Cohen, S., Tager-Flusberg, H., & Cohen, D.J. (2000). *Understanding Other Minds: Perspectives from Developmental Cognitive Neuroscience*. Oxford University Press.
- Carpenter, M. Nagell, K., & Tomasello, M. (1998). *Social cognition, joint attention and communicative competence from 6-15 month of age. Monographs of the SRCD*. Oxford: Bleckwell Publishers.
- National Autism Center (2009) *National Standards Report - Addressing the need for evidence-based practice guidelines for Autism Spectrum Disorders*. Massachusetts: National Autism Center.

Dodatna literatura:

- Anderson, V., Anderson, P. J., Jacobs, R. i Spencer-Smith, M. (2008). Development and assessment of executive function: From preschool to adolescence. U: V. Anderson, R. Jacobs i P. J. Anderson (Ur.), *Executive Functions and Frontal Lobes* (str.124-154). New York: Taylor & Francis.
- Astington J. W. i Baird, J. A. (2005). Introduction: Why language matters. U: J. W. Astington i J. A. Baird (Ur.), *Why language matters for theory of mind* (str. 3-25). Oxford: Oxford University Press.
- Carlson, S. M., Mandell, D. J. i Williams, L. (2004). *Executive function and theory of mind: Stability and prediction from ages 2 to 3. Developmental Psychology*, 40, 1105–1122.
- Doherty, J. M. (2009). *Theory of Mind-How Children Understand Others' Thoughts and Feelings*. Hove, UK: Psychology Press.

- Kasari C., Locke, J., Gulsrud, A., Rotheram-Fuller, E. (2010). *Social networks and friendships at school: Comparing children with and without autism. Journal of Autism and Developmental Disorders, 41(5), 533-544.*
- Prelock, P. A., McCauley, R. J. (2013). *Treatment of Autism Spectrum Disorders.* Paul H. Brookes Publishing Co.

ECTS bodovi

3 boda.

Ispit

Pismeni ispit.

Način praćenja kvalitete

Program predmeta i njegova izvedba vrednovat će se putem anonimnih evaluacija studenata.

Modul: RAZVOJNA PSIHOLOGIJA

Nositelji modula: prof. dr. sc. Gordana Kuterovac Jagodić, prof. dr. sc. Gordana Keresteš

Kolegij: OBITELJ KAO KONTEKST RAZVOJA

Nositelj kolegija: prof. dr. sc. Gordana Keresteš

Sadržaj

Obitelj kao sustav i dimenzije obiteljskog funkcioniranja. Podsustavi unutar obitelji: bračni odnos, odnos roditelj-dijete, odnosi među braćom i sestrama. Bioekološki pristup obitelji. Struktura obitelji i obiteljski procesi. Obiteljske tranzicije i faze obiteljskog života. Suvremene promjene obitelji i obiteljskog života.

Cilj (razvijanje općih i specifičnih kompetencija)

Studenti će upoznati vodeće teorije i aktualne trendove u istraživanjima obiteljskih odnosa. Poznavat će najznačajnije obiteljske tranzicije i faze. Razumjet će ulogu obitelji kao konteksta razvoja u određivanju toka razvoja i razvojnih ishoda svih članova obitelji. Razumjet će složene interaktivne odnose između obiteljskog i izvanobiteljskog konteksta. Moći će kritički procjenjivati suvremene promjene u obiteljskom životu.

Oblik nastave

Nastava će se provoditi u obliku predavanja, grupnih rasprava i studentskih prezentacija.

Obvezna literatura

- Demick, J. (2002). Stages of parental development. In M. H. Bornstein (Ed.), *Handbook of parenting*. Vol. 3, pp. 389-413. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.
- Grych, J. H. (2002). Marital relationship and parenting. In M. H. Bornstein (Ed.), *Handbook of parenting*. Vol. 4, pp. 203-225. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.
- Howe, T. R. (2011). *Marriages and families in the 21st century: A bioecological approach*. Wiley-Blackwell.

Dodatna literatura

- Izbor recentnih radova

ECTS bodovi

3 boda.

Ispit

Pismeni ispit.

Način praćenja kvalitete

Program predmeta i njegova izvedba vrednovat će se putem anonimnih evaluacija studenata.

Kolegij: **RAZVOJNI RIZICI, OTPORNOST I PSIHOPATOLOGIJA**

Nositelj kolegija: prof. dr. sc. Gordana Kuterovac Jagodić

Sadržaj

Pojam rizičnih i zaštitnih činitelja u razvoju i njihova klasifikacija. Modeli rizika u razvoju. Mehanizmi utjecaja rizičnih i zaštitnih činitelja na razvoj. Odnos rizika i razvoja. Pojam otpornosti u razvoju. Temperament kao individualni rizični i zaštitni čimbenik. Obiteljski rizici u razvoju: razvod, nasilje u obitelji, psihopatologija roditelja. Okolinski rizici u razvoju: rat i nasilje u zajednici, siromaštvo. Fenomenologija, klasifikacija i prevalencija psihičkih poremećaja u djetinjstvu i adolescenciji. Suvremene teorijske paradigme u razvojnoj psihopatologiji. Poremećaji u djetinjstvu i adolescenciji. Depresivnost u djetinjstvu i adolescenciji. Poremećaji u ponašanju u djetinjstvu i adolescenciji.

Cilj (razvijanje općih i specifičnih kompetencija)

Studenti će upoznati teorijske modele koji tumače djelovanje rizičnih i zaštitnih čimbenika razvoja, kao i modele otpornosti u razvoju te će ih moći kompetentno uspoređivati. Nakon pohađanja kolegija studenti će biti upoznati s najnovijim rezultatima istraživanja i metodologijom istraživanja nekoliko specifičnih rizičnih čimbenika razvoja. Studenti će steći znanja o suvremenim modelima razvoja psihopatologije, o nastanku poremećaja u djetinjstvu i adolescenciji, kao i o suvremenim istraživanjima u suvremenoj razvojnoj psihopatologiji. Studenti će detaljnije biti upoznati s nastankom i manifestacijama poremećaja u ponašanju, depresivnošću i poremećajima hranjenja kao primjerima eksternaliziranih i internaliziranih poremećaja. Također će se pobliže upoznati s temeljnim poremećajima slike tijela, modelima njihova nastanka i uobičajenim manifestacijama poremećaja hranjenja.

Oblik nastave

Teorijski aspekti razvojnih rizika, otpornosti i psihopatologije u razvoju, kao i aktualni istraživački trendovi, te sinteza spoznaja u područjima bit će izloženi u obliku interaktivnih predavanja (otprilike dvije petine satnice). Ostali sadržaji bit će uglavnom obrađeni metodom aktivnog učenja, kroz rad na literaturi, individualne i grupne studentske prezentacije, grupne rasprave i individualne konzultacije (otprilike dvije petine satnice). Sadržaji koji se odnose na utvrđivanje podataka o rasprostranjenosti pojedinih rizika i psihopatologije i njihovih učinaka u našoj zemlji u odnosu na strana istraživanja bit će obrađeni metodom terenskih istraživanja (otprilike jedna petina satnice).

Obvezna literatura

- Ambrosi-Randić, N. (2004). *Razvoj poremećaja hranjenja*, Jastrebarsko: Naklada Slap.
- Cairns, E. (1996). *Children and Political Violence*. Oxford: Blackwell.
- Luthar, S.S. (2003). *Resilience and Vulnerability: Adaptation in the Context of Childhood Adversities*. Cambridge Press.
- Vulić-Prtorić, A. (2004). *Depresivnost u djece i adolescenata*. Jastrebarsko: Naklada Slap.

Dodatna literatura

- Carr, A. (1999). *The Handbook of Child and Adolescent Clinical Psychology*. London & New York: Routledge.
- Cash, T.F., & Pruzinsky, T. (2002). *Body image: A handbook of theory, research, and clinical practice*. New York: The Guilford Press.
- Keyes, C.L. (2004). Risk and Resilience in Human Development: An Introduction. *Research in Human Development*, 1(4), 223-227.
- Lebedina-Manzoni, M. (2000): Razvojne prednosti-pomoć pri razumijevanju i prevenciji rizičnog ponašanja adolescenata. *Kriminologija i socijalna integracija*, 8(1-2), 11-20.
- Pokrajac-Bulian, A. (2000). *Nezadovoljstvo vlastitim tijelom i teškoće emocionalne prilagodbe kao odrednice nastanka poremećaja hranjenja*. Doktorska disertacija. Zagreb: Odsjek za psihologiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu.

- Rutter, M. (1990). Psychosocial resilience and protective mechanisms. In J. Rolf, A. Masten, D. Cicchetti, K. Neuchterlein & S. Weintraub (Eds.), *Risk and Protective Factors in the Development of Psychopathology*. New York: Cambridge University Press.
- Smolak, L., Levine, M.P., & Striegel-Moore, R. (1996). *The developmental psychopathology of eating disorders*. Hove, UK: Lawrence Erlbaum Associates.
- Thompson, J.K., & Smolak, L. (2001). *Body image, eating disorders, and obesity in youth*. Washington, DC: American Psychological Association.

ECTS bodovi

3 boda.

Ispit

Pismeni ispit.

Način praćenja kvalitete

Program predmeta i njegova izvedba vrednovat će se putem anonimnih evaluacija studenata.

Modul: PSIHOLOGIJA RADA

Nositelj modula: prof. dr. sc. Željko Jernei

Kolegij: PREDVIĐANJE RADNOG PONAŠANJA I RADNE USPJEŠNOSTI

Nositelj kolegija: prof. dr. sc. Željko Jernei

Sadržaj

Problem prediktora. Postavljanje prediktivne hipoteze. Problem kriterija. Radno ponašanje, radna uspješnost i modeliranje kriterijskih mjera. Različiti pristupi u analizi odnosa između prediktora i kriterija. Dinamička priroda odnosa između prediktora i kriterija. Novije spoznaje o valjanosti prediktora i selekcijskih postupaka. Modeli donošenja selekcijskih i klasifikacijskih odluka.

Cilj (razvijanje općih i specifičnih kompetencija)

Upoznati studente s najnovijim znanstvenim dostignućima u koncipiranju i modeliranju prediktivnih hipoteza u području profesionalne selekcije polazeći od razmatranja problema prediktora i kriterija, preko različitih pristupa u ispitivanju njihovih odnosa, do najnovijih podataka o njihovim međusobnim vezama. Na temelju usvojenih znanja studenti bi trebali razviti kritični odnos prema uporabi različitih prediktora i selekcijskih postupaka za predviđanje radnog ponašanja i radne uspješnosti kako u znanstvenim istraživanjima tako i u praktičnoj primjeni.

Oblik nastave

Predavanja u kombinaciji s računalno podržanom grupnom raspravom na jednu ciljanu, aktualnu i unaprijed definiranu temu (istraživački problem). Znanje se provjerava i ocjenjuje na temelju kvalitete priloga u virtualnoj raspravi na zadanu temu.

Obvezna literatura

- Brannick, M.T., Cadle, A., & Levine, E.L. (2012). Job analysis for knowledge, skills, abilities, and other characteristics, predictor measures, and performance outcomes. In N. Schmitt (ed.), *The Oxford handbook of personnel assessment and selection* (pp. 119-146). New York, NY: Oxford University Press.
- Farr, J.L., & Tippins, N.T. (Eds.) (2010). *Handbook of employee selection*. New York: Routledge. (Chapters: 3, 5, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 21, 22, 23, 24, 25, 26)
- Guion, R.M. (2011). *Assessment, measurement, and prediction for personnel decisions*. (2nd ed.). New York, NY: Routledge.
- Schmitt, N. (2014). Personality and cognitive ability as predictors of effective performance at work. *Annual Review of Organizational Psychology and Organizational Behavior*, 1, 45-65.
- Van Iddekinge, C.H., & Ployhart, R.E. (2008). Developments in the criterion-related validation of selection procedures: A critical review and recommendations for practice. *Personnel Psychology*, 61, 871-925.

Dodatna literatura

- Ployhart, R.E. (2012). Personnel selection and the competitive advantage of firms. In G.P. Hodgkinson and J.K. Ford (Eds.), *International Review of Industrial and Organizational Psychology*, Vol. 27 (pp.153-196). Chichester: Wiley-Blackwell.
- Ryan, A.M., & Ployhart, R.E. (2014). A century of selection. *Annual Review of Psychology*, 65, 693-717.
- Schmitt, N. (Ed.) (2012). *The Oxford handbook of personnel assessment and selection*. New York, NY: Oxford University Press.

ECTS bodovi

3 boda.

Ispit

Pismeni prilozi on-line raspravi.

Način praćenja kvalitete

Program predmeta i njegova izvedba vrednovat će se putem anonimnih evaluacija studenata.

Modul: PSIHOLOGIJA RADA I ORGANIZACIJSKA PSIHOLOGIJA

Nositelj modula: prof. dr. sc. Željko Jerneić

Kolegij: LIČNOST I RADNO PONAŠANJE

Nositelj kolegija: izv. prof. dr. sc. Zvonimir Galić

Sadržaj

Pojam i operacionalizacija ličnosti u okviru psihologije rada: samoprocjene i procjene ličnosti; suvremeni pristupi mjerenju implicitne ličnosti u organizacijske svrhe. Ličnost i radna uspješnost: novije spoznaje o valjanosti različitih mjera ličnosti za prognozu radnog ponašanja. Implicitna ličnost i radno ponašanje: uloga nesvjesnih procesa u razumijevanju stava prema radu i radnog ponašanja. Ličnost i rukovođenje: osobine ličnosti koje predviđaju (ne)uspjeh u rukovođenju.

Cilj (razvijanje općih i specifičnih kompetencija)

Produbiti i proširiti znanja o ulozi ličnosti u radnom ponašanju te upoznati se s najnovijim teorijama i istraživanjima u ovom području. Razviti kritičan odnos prema aktualnoj praksi ispitivanja ličnosti u području profesionalne selekcije i potaknuti interes za istraživanje novih pristupa.

Oblik nastave

Uz osnovna predavanja, naglasak će biti na aktivnom učenju uz pomoć računalom posredovanih rasprava (tzv. računalno konferiranje). Sadržaj rasprava određen je programom diskusijskih tema, koji je unaprijed podijeljen studentima zajedno s pripadajućom literaturom. Računalno konferiranje je oblik virtualnog seminara, dakle učenja s grupnom participacijom u kojem studenti uče jedan od drugoga, a ne samo od nastavnika i literature. Znanje će se provjeravati i ocijeniti na temelju priloga u virtualnoj raspravi i završnog ispita.

Obvezna literatura

- Barrick, M., & Ryan, A. M. (Eds.). (2004). *Personality and work: Reconsidering the role of personality in organizations*. John Wiley & Sons.
- Christiansen, N., & Tett, R. (Eds.). (2013). *Handbook of personality at work*. Routledge.
- Izbor najnovijih članaka iz relevantnih znanstvenih časopisa.

Dodatna literatura

- Hogan, R. (2007). *Personality and the fate of organizations*. Lawrence Erlbaum Associates Publishers.
- James, L. R., & LeBreton, J. M. (2012). *Assessing the implicit personality through conditional reasoning*. American Psychological Association.

ECTS bodovi

3 boda.

Ispit

Usmeni ispit.

Način praćenja kvalitete

Program predmeta i njegova izvedba vrednovat će se putem anonimnih evaluacija studenata.

Modul: PSIHOLOGIJA RADA I ORGANIZACIJSKA PSIHOLOGIJA

Nositelj modula: prof. dr. sc. Željko Jerneić

Kolegij: **RAD I MENTALNO ZDRAVLJE**

Nositelj kolegija: prof. dr. sc. Darja Maslić Seršić

Sadržaj

Zdravstvena psihologija rada (Occupational Health Psychology) kao znanstvena disciplina. Novije teorije i nalazi. Psihološka dobrobit i stres u radu i organizaciji. Učinci profesionalnog stresa na zdravlje. Individualni i situacijski prediktori. Uloga emocija. Organizacijska kultura i psihološka dobrobit pojedinca. Stavovi prema radu kao medijator i kriterij psihološke dobrobiti. Organizacijsko upravljanje stresom i destruktivnim emocijama u radu. Profesionalna karijera i psihološka dobrobit. Nesigurnost posla, nezaposlenost i mentalno zdravlje.

Cilj (razvijanje općih i specifičnih kompetencija)

Upoznati dominantne teorije i novije koncepte u području zdravstvene psihologije rada, usvojiti metodologiju i istraživačke vještine u ovom području. Upoznati aktualne istraživačke trendove. Steći opći pregled nad područjem, razviti sposobnosti kritičkog razmišljanja te sinteze spoznaja proizašlih iz različitih istraživačkih tradicija.

Oblik nastave

Teorijski sadržaji bit će uglavnom obrađeni metodom aktivnog učenja, kroz individualne konzultacije i studentske prezentacije (otprilike trećina satnice). U formi predavanja bit će izloženi aktualni istraživački trendovi, te sinteza spoznaja u području (otprilike trećina satnice). Metodološki sadržaji bit će obrađeni metodom iskustvenog učenja, vježbi te kroz grupne diskusije.

Obvezna literatura

- Bakker, A.B. ; Schaufeli, W.B. ; Leiter, M.P. ; Taris, T.W. (2008). Work engagement: An emerging concept in occupational health psychology (position paper). *Work and Stress*, 22, 3, 187-200.
- [Barling, J.E. ; Kelloway, K. \(Eds.\) \(2005\). *Handbook of Work Stress*. London: Sage.](#)
- [Campbell Quick, J. ; Tetrick, L.E.\(Eds.\) \(2011\) *Handbook of Occupational Health Psychology \(second Edition\)*. London: Taylor and Francis.](#)
- Schabracq, M.J., Winnubst, J.A.M., & Cooper, C.L. (Eds.) (2003). *Work and health psychology*. West Sussex, UK: John Wiley & Sons, Ltd.
- Schaufeli, W.B. (2004). The Future of Occupational Health Psychology. *Applied Psychology: An International Review*, 53, 4, 502-517.

Dodatna literatura

- Ovisno o odabiru uže teme, student proučavaju odabrane empirijske i pregledne radove.

ECTS bodovi

3 boda.

Ispit

Pismeni ispit.

Način praćenja kvalitete

Program predmeta i njegova izvedba vrednovat će se putem anonimnih evaluacija studenata.

Modul: KLINIČKA I ZDRAVSTVENA PSIHOLOGIJA

Nositelj modula: prof. dr. sc. Nataša Jokić-Begić

Kolegij: INTEGRATIVNI PRISTUP NASTANKU PSIHIČKIH POREMEĆAJA

Nositelj kolegija: prof. dr. sc. Nataša Jokić-Begić

Sadržaj

Jednodimenzionalan ili višedimenzionalan model: utjecaj bioloških i psihosocijalnih čimbenika. Genetski utjecaji u nastanku psihičkih poremećaja. Dijateza-stres model. Različita objašnjenja nastanka psihičkih poremećaja: spoznaje iz područja neuroznanosti, doprinosi kognitivne psihologije, proučavanje emocija i ponašanja, kulturalni, socijalni i interpersonalni čimbenici te perspektiva cjeloživotnog razvoja.

Cilj (razvijanje općih i specifičnih kompetencija)

Nakon odslušanog kolegija studenti će moći: 1. razumjeti interakciju različitih uzroka u nastanku psihičkih poremećaja, 2. prilikom osmišljavanja i provođenja vlastitih istraživanja voditi računa o različitim čimbenicima nastanka i održavanja psihičkih poremećaja, 3. prepoznati teškoće i ograničenja koje valja imati na umu prilikom planiranja i provedbe vlastitih istraživanja u području kliničke psihopatologije

Oblik nastave

Teorijski sadržaji bit će uglavnom obrađeni metodom aktivnog učenja, kroz individualne konzultacije i studentske prezentacije (otprilike trećina satnice). U formi predavanja bit će izloženi aktualni istraživački trendovi, te sinteza spoznaja u području (otprilike trećina satnice). Metodološki sadržaji bit će obrađeni metodom iskustvenog učenja, vježbi te kroz grupne diskusije.

Obvezna literatura

- Barlow, D.H., & Durand, V.M. (2002). *Abnormal psychology: An Integrative approach*. Belmont: Wadsworth.
- Carson, R.C., Butcher J.N., & Mineka, S. (2002). *Fundamentals of Abnormal Psychology*. Boston: Allyn and Bacon.
- Sadock, B.J., & Sadock V.A. (2000). *Kaplan & Sadock's Comprehensive textbook of Psychiatry*. Philadelphia: Lippincott Williams & Wilkins.

Dodatna literatura

- Carlson, N.R. (1998). *Physiology and Behaviour*. Boston: Allyn and Bacon.
- Gazzaniga, M.S. (1995). *The cognitive neuroscience*. Cambridge, MA: MIT Press.
- Lane, R., & Nadel, L. (2000). *The cognitive neuroscience and emotion*. New York: Oxford University Press.
- Weiner, J.M. (2000). Integration of nature and nurture. A new paradigm for psychiatry. *American Journal of Psychiatry*, 157, 1193-1194.

ECTS bodovi

3 boda.

Ispit

Pismeni ispit.

Način praćenja kvalitete

Program predmeta i njegova izvedba vrednovat će se putem anonimnih evaluacija studenata.

Modul: KLINIČKA I ZDRAVSTVENA PSIHOLOGIJA

Nositelj modula: prof. dr. sc. Nataša Jokić-Begić

Kolegij: SUVREMENI PSIHOLOŠKI PRISTUPI ZDRAVLJU I BOLESTI

Nositelj kolegija: doc. dr. sc. Anita Lauri Korajlija

Sadržaj

Suvremeni teorijski pristupi u zdravstvenoj psihologiji: klinički, javno-zdravstveni, društveni. Odnos psiholoških, bioloških, ponašajnih i socijalnih čimbenika u proučavanju zdravstvenih stanja. Moderatorovi povezanosti stresa i tjelesnih bolesti: strategije suočavanja i socijalna podrška. Regulacija emocija i zdravlje. Teorije, modeli i intervencije primjenjive na različita rizična zdravstvena ponašanja i navike. Transteorijski model promjene ponašanja. Specifičnosti istraživanja u zdravstvenoj psihologiji.

Cilj (razvijanje općih i specifičnih kompetencija)

Studenti će se detaljnije upoznati s temeljnim i suvremenim modelima zdravstvene psihologije. Studenti će moći kritički analizirati suvremena istraživanja u području proučavanja čimbenika razvoja i održavanja kroničnih i akutnih tjelesnih bolesti. Upoznat će se sa suvremenim znanstvenim spoznajama o povezanosti stresa i razvoja tjelesnih bolesti. Kritički će se moći osvrnuti na različite modele promjene rizičnih zdravstvenih ponašanja i promocije zdravlja.

Oblik nastave

Gradivo će se obraditi kroz kombinaciju predavanja, studentskih prezentacija, rasprava i individualnih konzultacija u ukupno 10 sati nastave.

Obvezna literatura

- Ayers, S i sur. (Ur.) (2007). *Cambridge Handbook of Psychology, Health and Medicine*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Marks, D.F., Murray, M., Evans, B., & Estacio, E.V. (2011). *Health Psychology: Theory, Research and Practice. Third Edition*. London: Sage Publications.

Dodatna literatura

- Lyons, A.C., & Chamberlain, K. (2006). *Health psychology: a critical introduction*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Ogden, J. (2007). *Health Psychology: a textbook*. London: Open University Press.
- Odabir aktualnih radova iz znanstvenih i stručnih časopisa.

ECTS bodovi

3 boda.

Ispit

Seminarski rad na odabranu temu iz područja.

Način praćenja kvalitete

Program predmeta i njegova izvedba vrednovat će se putem anonimnih evaluacija studenata.

Modul: KLINIČKA I ZDRAVSTVENA PSIHOLOGIJA

Nositelj modula: prof.dr. sc. Nataša Jokić-Begić

Kolegij: SPECIFIČNOSTI METODOLOGIJE U KLINIČKIM ISTRAŽIVANJIMA

Nositelj kolegija: prof. dr. sc. Nataša Jokić-Begić

Sadržaj

Sustavna evaluacija i mjerenje psiholoških, bioloških i socijalnih faktora. Kriteriji za odabir relevantnih metoda istraživanja s obzirom na svrhu i specifičnosti predmeta mjerenja. Osobitosti sudionika u kliničkim istraživanjima. Aktualne teme istraživanja u području kliničke psihologije. Psihometrijske osobitosti različitih objektivnih i projektivnih tehnika najčešće korištenih u kliničkim istraživanjima. Specifičnosti nacrtava istraživanja u eksplorativne i preventivne svrhe.

Cilj (razvijanje općih i specifičnih kompetencija)

Nakon odslušanog kolegija studenti će moći: 1. kritički se osvrnuti na metodološke specifičnosti istraživanja u području kliničke psihologije, 2. prilikom osmišljavanja i provođenja vlastitih istraživanja vodeći računa o prednostima i nedostacima pojedinih tehnika, 3. osmisliti istraživanje na kliničkom uzorku usklađujući cilj istraživanja s vrstom podataka dobivenim različitim metodama procjene.

Oblik nastave

Nastava se provodi kroz predavanja i rasprave, te studentske prezentacije.

Obvezna literatura

- Barlow, D.H., & Durand, V.M. (2002). *Abnormal psychology: An Integrative approach*. Belmont: Wadsworth.
- Beutler, L.E., & Groth-Marnat, G. (2003). *Integrative Assessment of Adult Personality*. New York: The Guilford Press.
- Groth-Marnath, G. (1997). *Handbook of Psychological Assessment*. New York: Wiley & sons.
- Kronenberger, W.G., & Meyer, R.G. (2001). *The child clinicians handbook*. Boston: Allyn and Bacon.

Dodatna literatura

- Lilienfeld, S.O., Lynn, S.J., & Lohr, J.M. (2003). *Science and Pseudoscience in Clinical Psychology*. New York: The Guilford Press.
- Rapee, R. (1996). *Current controversies in the anxiety disorders*. New York: The Guilford Press.

ECTS bodovi

3 boda.

Ispit

Pismeni ispit.

Način praćenja kvalitete

Program predmeta i njegova izvedba vrednovat će se putem anonimnih evaluacija studenata.

3. 5. Ritam studiranja i obaveze studenta.

Tijekom 3 godine studija student mora steći 180 bodova, kombinirajući različite oblike pohađanja nastave i drugih aktivnosti predviđenih programom.

Prva godina studija

U prvoj godini studija student mora steći 60 bodova, upisujući 2 obavezna modula (maksimalno 21 ECTS) i 1 izborni modul (maksimalno 9 ECTS). Obavezni kolegiji, budući da su metodološkog karaktera, izvode se kao predavačka nastava, seminari, rad u malim grupama, diskusijske grupe o zadanoj literaturi i vježbe, ovisno o predznanjima i specifičnim potrebama studenata. Ostali dio nastave odvija se u manjoj mjeri kao predavačka nastava, a većim dijelom kroz različite samostalne i interaktivne oblike podučavanja, projektnu nastavu, raspravu i vršnjačko učenje (engl. peer learning).

Prije upisa u studij student odabire mentora u skladu s vlastitim istraživačkim interesima i raspoloživosti nastavnika. Mentora po upisu studenta na studij potvrđuje Vijeće Doktorskog studija. Mentor može biti svaki sveučilišni nastavnik psihologije, a odabire ga i imenuje Vijeće Doktorskog studija psihologije za pojedinu generaciju. Popis mentora i istraživačka područja objavljuju se u okviru natječaja za upis nove generacije. Na početku studija, svakom se studentu imenuje i tročlano povjerenstvo za praćenje rada. Uz mentora, u povjerenstvo se odabiru nastavnici doktorskog studija i/ili istraživači s drugih institucija čiji je znanstveni rad blisko povezan sa znanstvenim interesima studenta i koji u najvećoj mjeri mogu sudjelovati u konzultativnoj nastavi studenta.

Radi osiguravanja kvalitete doktorskog rada, studij predviđa i mogućnost dvostrukog mentorstva, ako za to postoji potreba (primjerice, interdisciplinarnost istraživanja, provođenje istraživanja u više ustanova i sl). Pri tome i drugi mentor treba biti suradnik Doktorskog studija psihologije.

Studentu se u suradnji s mentorom i povjerenstvom za praćenje rada studenta izrađuje individualni program studiranja i to do kraja 1. semestra nastavni program studiranja (obavezni i izborni nastavni sadržaji koje će student slušati i polagati), a do kraja 2. semestra istraživački program studiranja. Individualne programe studiranja odobrava Vijeće Doktorskog studija.

Druge studentske obaveze tijekom prve godine su:

- Pregledni seminarski rad o području iz kojeg je tema doktorata (napisan kao za objavljivanje): 6 ECTS
- Individualne konzultacije s mentorom najmanje 15 sati (3 ECTS)
- Ostale bodove (21 ECTS) student stječe aktivnostima po izboru (upisom dodatnih izbornih kolegija do maksimalno 9 ECTS ili na druge načine predviđene programom.)

Za prijelaz u drugu godinu studija student treba prikupiti minimalno 45 ECTS. Razliku do 60 ECTS treba nadoknaditi do kraja druge godine studija.

Druga godina studija

U drugoj godini studija student mora steći također 60 ECTS. Od toga 9-11 ECTS stječe upisom jednog izbornog modula (cijeli ili dijelovi), što je predviđeno njegovim individualnim programom. Izbornih je modula moguće upisati i više, ali se dodatnim upisom ne može steći više od 9 dodatnih ECTS.

Ostale obaveze studenta tijekom druge godine studija su:

- Napisati seminar iz metodologije područja kojim se bavi radnja (do kraja III. semestra) (5 ECTS)
- Napisati nacrt istraživanja (tijekom IV semestra) (4 ECTS)
- Izložiti nacrt istraživanja pred vršnjacima i obraniti ga pred povjerenstvom (tijekom IV. semestra) (4 ECTS)
- Nakon uspješne obrane nacrt, student prijavljuje istraživanje Etičkom povjerenstvu Odsjeka za psihologiju (1 ECTS). Nakon odobrenja Etičkog povjerenstva student u dogovoru s mentorom i članovima povjerenstva za praćenje prijavljuje temu doktorskog rada Vijeću Doktorskog studija, koje ju upućuje u daljnji postupak. Prema Pravilniku o doktorskim studijima tema doktorata mora biti prihvaćena na Senatu do kraja V.
- Individualne konzultacije s mentorom najmanje 15 sati (3 ECTS)
- Ostale bodove (34-36 ECTS) student stječe aktivnostima po izboru i u skladu sa svojim individualnim programom (upisom dodatnih izbornih kolegija, s maksimalnim udjelom od 9 ECTS ili na drugi način).

Za prijelaz u 3. godinu studija student mora imati minimalno 95 ECTS i obranjen nacrt istraživanja.

Treća godina studija

U trećoj godini studija student također mora steći 60 ECTS. Očekuje se da će student najveći broj bodova predviđenih za rad na disertaciji, njih 45, steći upravo u toj godini studija. Ostalih 15 ECTS student stječe aktivnostima po izboru, i u skladu sa svojim individualnim programom.

Tijekom V. semestra student pred povjerenstvom za praćenje rada studenta polaže ispit iz metodologije užeg područja istraživanja doktorskog rada (doktorski ispit) (5 ECTS).

Očekuju se intenzivne individualne konzultacije s mentorom/članovima povjerenstva (ne manje od 3 ECTS), te barem jedna prezentacija istraživačkog rada vezanog uz disertaciju pred povjerenstvom i drugim studentima (4 ECTS). Mentor i povjerenstvo donose odluku o ispunjavanju uvjeta za predaju i obranu doktorske disertacije.

3. 6. Sustav individualnog savjetovanja i vođenja kroz studij

Prethodne konzultacije i dogovor s mentorom preduvjet su uspješne kandidature i dio selekcijskog postupka. Individualne konzultacije s mentorom te zajednički istraživački rad, okosnica su Doktorskog studija iz psihologije. Svakom studentu imenuje se i individualno povjerenstvo za praćenje.

Na kraju prve godine, student mora u suradnji s mentorom i povjerenstvom za praćenje rada studenta imati izrađen individualni program studiranja. Individualne programe studiranja odobrava Vijeće Doktorskog studija.

3. 8. Popis predmeta i/ili modula koji se mogu izvoditi na stranom jeziku (uz navođenje jezika)

U načelu se svi predloženi predmeti Doktorskog studija psihologije mogu izvoditi i na engleskom jeziku. Odluku o izvođenju nastave iz nekog predmeta na engleskom jeziku donosi

Vijeće Doktorskog studija, a na temelju upisa kandidata koji ne mogu pratiti nastavu na hrvatskom jeziku.

3. 9. Kriteriji i uvjeti prijenosa ECTS bodova

Student može steći do 9 ECTS bodova upisom predmeta/modula s drugih doktorskih ili specijalističkih studijskih programa u zemlji ili inozemstvu, no za svaki predmet mora podnijeti molbu mentoru, te priložiti program predmeta, obrazloženje kako će predmet pridonijeti svladavanju individualnog programa, te obveze potrebne za svladavanje predloženog predmeta. Mentor, u dogovoru s povjerenstvom za praćenje rada studenta, rješava molbu studenta, prosuđuje ekvivalentnost ECTS bodova na temelju utrošenog vremena studenta na svladavanje gradiva i o tome se pismeno očituje Vijeću Doktorskog studija.

3.10. Način završetka studija i uvjeti za prijavu teme doktorskog rada.

Proces prijave teme dokorskoga rada započinje najkasnije u IV. semestru studija, kada student piše nacrt istraživanja doktorske disertacije, te ga izlaže i brani pred povjerenstvom. Nakon uspješne obrane nacrta, student prijavljuje istraživanje Etičkom povjerenstvu Odsjeka za psihologiju. Nakon pozitivnog očitovanja Etičkog povjerenstva, student, u dogovoru s mentorom i članovima povjerenstva za praćenje, prijavljuje temu dokorskog rada u sustav OBAD. Tema dokorskog rada prijavljuje se u sustav OBAD najkasnije u V. semestru. Povjerenstvo za ocjenu teme u načelu je isto povjerenstvo koje je studenta pratilo tijekom studija, pri čemu mentor ne može biti predsjednik povjerenstva, a jedan član svakako mora biti tzv. vanjski član, dakle znanstvenik izvan institucije koja je nositelj dokorskoga studija. U skladu s Pravilnikom o dokorskim studijima Sveučilišta u Zagrebu, tema doktorata mora biti prihvaćena na Senatu tijekom V. semestra.

Mentor i povjerenstvo za praćenje rada studenta donose odluku o ispunjavanju uvjeta za predaju i obranu doktorske disertacije (ispunjene sve propisane obveze u dokorskom studiju). Student predaje rad na ocjenu, uz pisanu suglasnost mentora i mišljenje o provedenom istraživanju i postignutom izvornom znanstvenom doprinosu. Po predaji rada povjerenstvo za ocjenu dokorskog rada podnosi Vijeću Dokorskog studija izvještaj o disertaciji kandidata i predlaže njeno upućivanje na javnu obranu. Mentor ne može biti predsjednik povjerenstva za ocjenu niti za obranu dokorskog rada.

Obrana dokorskog rada je javna i izvodi se pred članovima povjerenstva za obranu dokorskog rada. Ono može, ali i ne mora biti isto kao i povjerenstvo za ocjenu dokorskog rada. Povjerenstvo se nanovo bira (ili potvrđuje) nakon predaje dokorskog rada. Rad se predaje u (najmanje) tri nevezana primjerka. Ako povjerenstvo za ocjenu i obranu rada ima više od tri člana, rad se predaje u tolikom broju primjeraka. Mentor ne može biti predsjednik povjerenstva za ocjenu rada. Ocjena radnje se piše pismeno u obliku izvješća, te se upućuje Vijeću Dokorskog studija psihologije i Vijeću Fakulteta na prihvaćanje. Nakon prihvaćanja ocjene rada, student pristupa javnoj obrani. Povjerenstvo prosuđuje je li student s uspjehom obranio svoj dokorski rad. Dokorska disertacija može se braniti samo jednom.

3. 11. Uvjeti pod kojima studenti koji su prekinuli studij ili su izgubili pravo studiranja na jednom studijskom programu mogu nastaviti studij

Studenti koji s prekinuli studij podnose molbu Vijeću Dokorskog studija psihologije koje na temelju uvida u ispunjene obaveze studija studentu propisuje uvjete za nastavak studiranja. Studij koji je prekinut može se nastaviti po istom programu, ako od časa prekida studija do ponovnog upisa nije prošlo više od pet godina. Po isteku toga razdoblja, studentu je moguće odrediti diferencijalne ispite ili ga uputiti na ponovni upis.

3. 12. Uvjeti pod kojima polaznik stječe pravo na potvrdu (certifikat) o apsolviranom dijelu doktorskog studijskog programa, kao dijelu cjeloživotnog obrazovanja

Nakon svakog završenog cjelovitog dijela studija (odslušanog modula i/ili pojedinačnog kolegija) student može dobiti potvrdu (certifikat) o apsolviranom dijelu studijskog programa i stečenim ECTS bodovima. Ova se potvrda izdaje na poseban zahtjev studenta. U drugom slučaju, apsolvirani se dijelovi studijskog programa, ocjene, ako je predviđeno, te ECTS bodovi upisuju u indeks studenta.

3. 13. Uvjeti i način stjecanja doktorata znanosti upisom doktorskog studija i izradom doktorskog rada bez pohađanja nastave i polaganja ispita

Stjecanje doktorata znanosti iz psihologije upisom Doktorskog studija psihologije i izradom doktorskog rada bez pohađanja nastave i polaganja ispita moguće je samo u iznimnim slučajevima, predviđenima člankom 73. Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju prema kojem osobe koje su ostvarile znanstvena dostignuća koja svojim značenjem odgovaraju uvjetima za izbor u znanstvena zvanja mogu steći doktorat znanosti upisom doktorskog studija i izradom doktorskog rada, bez pohađanja nastave i polaganja ispita. Osobe koje na ovakav način žele steći pravo prijave teme doktorskog rada iz psihologije upućuju molbu Vijeću Doktorskog studija, uz obrazloženje i potrebnu dokumentaciju kojom potvrđuju ispunjavanje uvjeta iz članka 73. ZZD i VO.

3. 14. Maksimalna duljina razdoblja od početka do završetka studiranja

U skladu s Pravilnikom o doktorskim studijima Sveučilišta u Zagrebu Student ima pravo završiti studij pod uvjetima pod kojima ga je upisao u roku od osam godina.

Poslije isteka roka od osam godina može podnijeti molbu za nastavak studija. Vijeće doktorskoga studija ustanove nositeljice studija na temelju podnesene molbe određuje uvjete za nastavak studija. U navedeno razdoblje od osam godina ne uračunava se vrijeme mirovanja obaveza iz opravdanog razloga (vrijeme trudnoće, porođiljni dopust do godine dana starosti djeteta, duža bolest, ostali opravdani i obrazloženi slučajevi).

4. UVJETI IZVOĐENJA STUDIJA

4. 1. Mjesta izvođenja studijskog programa

Doktorski studij psihologije izvodi se na Odsjeku za psihologiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu. Izborni dijelovi programa koje student odabere (na primjer, predmeti s drugih doktorskih studija, studijski boravci predviđeni individualnim programom studenta i sl.) odvijaju su na institucijama koje ih izvode.

4. 2. Podaci o prostoru i oprema predviđena za izvođenje studija, posebno podaci o istraživačkim resursima (istraživačka oprema, ljudski resursi)

Nositelj Doktorskog studija psihologije je Odsjek za psihologiju, koji je ustrojbeno jedinica Filozofskog fakulteta u Zagrebu. Odsjek za psihologiju najstarija je i najveća institucija koja obrazuje psihologe u zemlji i čitavoj regiji. Raspolaže s 18 nastavnčkih kabineta, Laboratorijem za provođenje pokusa, te posebnom zvučno izoliranom prostorijom s jednosmjernim staklom. Knjižnica Odsjeka za psihologiju raspolaže s knjižnim fondom od 10000 naslova koji se redovito obnavlja. Knjižnica raspolaže s 255 doktorskih i 203

magistarska rada. Svi nastavni kabineti opremljeni su računalima i mrežnim priključcima. Isto je i s Laboratorijem za provođenje pokusa. Za potrebe nastave Odsjek raspolaže i pravom korištenja Kompjutorske učionice Filozofskog fakulteta. U sklopu knjižnice studenti imaju osiguran prostor i opremu (knjige, laptop, posebne programe za analizu podataka – SPSS, R, M+ i sl.) za rad.

Odsjek za psihologiju ima 42 člana od čega je 24 u znanstveno-nastavnim zvanjima. Svi nositelji modula su nastavnici Odsjeka za psihologiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu. Uz njih se, kao nositelji pojedinih predmeta, pojavljuje i 1 nastavnik s Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, 1 nastavnik sa University of Gothenburg te 3 nastavnika s Instituta za društvena istraživanja u Zagrebu.

4. 3. Istraživački rad studenata

Program doktorskog studija i individualni rad s kandidatima temelji se na znanstvenim i razvojnim projektima u kojima sudjeluju nastavnici i mentori doktorskog studija. Popis aktualnih projekata redovito se ažurira i prikazan je na osobnim stranicama nastavnika doktorskog studija.

4. 4. Institucijsko rukovođenje doktorskim programom

Za plan, program i izvedbu doktorskog programa iz psihologije odgovorno je Vijeće Doktorskog studija Odsjeka za psihologiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu i voditeljica studija prof. dr. Darja Maslić Seršić. Svim dijelovima postupka vezanim za postupak odobravanja doktorske teme i stjecanja stupnja doktora znanosti, predviđenima Statutom Sveučilišta u Zagrebu i Filozofskog Fakulteta, rukovodi Vijeće Poslijediplomskih studija Filozofskog fakulteta. Doktorske diplome izdaje Sveučilište u Zagrebu.

4. 5. Ugovorni odnosi između studenata i nositelja doktorskog studija, odnosno suradnih institucija: za stjecanje kreditnih bodova, izvođenje istraživačkog rada, obranu doktorske disertacije, ostvarivanje obvezatnih i izbornih aktivnosti

Ugovorni odnosi između studenata i nositelja doktorskog studija sklapaju se u skladu s propisima Filozofskog fakulteta, Sveučilišta u Zagrebu i Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta RH. Student sklapa ugovorni odnos jedino i samo s nositeljem doktorskog studija, koji je odgovoran i nadležan za sklapanje svih drugih ugovornih odnosa koji su u interesu realizacije individualnog doktorskog programa studenta doktorskog studija psihologije.

4. 7. Popis nastavnih radilišta za provođenje studija

Odsjek za psihologiju, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

4. 8. Optimalan broj studenata koji se mogu opisati s obzirom na prostor, opremu i broj nastavnika, posebno s obzirom na broj potencijalnih voditelja doktorskih tema

Maksimalni broj polaznika po generaciji je 25. U slučaju većeg broja prijavljenih kandidata, odabrat će se 25 najuspješnijih.

4. 9. Procjena troškova izvedbe dokorskog programa i trošak studija po studentu

Semestar dokorskog studija košta 9.500,00 kuna.

4.10. Financiranje dokorskog programa

Dokorski program se financira školarinama studenata koji dolaze iz javnog i privatnog sektora izvan akademskih institucija, sredstvima dobivenima na natječajima Državne zaklade za znanost i drugim natječajima, te sredstvima iz domaćih i međunarodnih projekata kojima je to u interesu.

4. 11. Kvaliteta dokorskog programa:

Način praćenja kvalitete i uspješnosti izvedbe dokorskog programa, a posebno način sudjelovanja studenata u ocjenjivanju studijskog programa

Praćenje izvedbe dokorskog studija odvija se na temelju anonimnih evaluacija studenata dokorskih studija. Studenti procjenjuju izvedbu predavačke nastave, kao i sve druge oblike rada nastavnika i mentora sa studentima, te organizacijske aspekte studija. ocjene studenata se statistički prate, a o njima se izvještavaju nastavnici, Vijeće Dokorskog studija te Sveučilište.

Praćenje realizacije ciljeva dokorskog programa (stjecanje znanja i vještina, ovladavanje tehnikama, vještine relevantne za zapošljavanje izvan akademskih institucija, zapošljavanje, alumni).

Realizacija ciljeva dokorskog programa pratise primarno preko broja obranjenih dokorskih disertacija. Prisutnost dokorskih studenata i završenih doktoranada na znanstvenom tržištu, kao aktivnih znanstvenika, također je važan pokazatelj realizacije ciljeva dokorskog programa. Zanimanje inozemnih studenata za ponuđeni dokorski program, kao i ostvarene studentske razmjene također služe kao pokazatelji ostvarivanja ciljeva dokorskog programa.

Zapošljavanje završenih dokorskih studenata izvan akademskih institucija upravljano je ponajprije razvojem tržišta i njegovom potrebom za kadrom najvišeg stupnja obrazovanja. Za očekivati je da će i u Hrvatskoj ta potreba biti sve veća, te će i to biti pokazatelj kvalitete studija. Konkurentnost naših studenata na evropskom tržištu rada također je važan pokazatelj kvalitete. Dodatni način evaluacije kvalitete su i uključenost dokorskih studenata i završenih doktora znanosti u postojeće i nove znanstvene projekte.